

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153—079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Selejt emberek.

Nincsen olyan intézmény, melynek tagjai közé oda nem való emberek be ne furakodnának. Mi sem vagyunk mentesek ettől a veszedelemtől, pedig ugyancsak megválogatjuk azokat, akiket a soraink közé fogadunk. A dolog természetében rejlik, hogy az ember-válogatás tévedés-mentes nem lehet. Azt meg tudjuk állapítani, hogy kinek hogyan fog az esze, milyenek a képességei, hogyan állja az idegeket próbára tevő külső hatásokat, de már a lélek rejtelmeibe bepillantani az első találkozásnál nem tudunk. A hangsúly az első találkozáson van s ez a körülmény súlyos felelősséget ró mindnyájunkra. Idő multával ugyanis minden ember megmutatja magát azoknak, akikkel állandóan együtt van. Hiába akarná rejtegetni tulajdonságait, cselekedetei elárulják. Mint ahogyan felszínre tör a szilárd jellem, úgy mutatkozik meg a megbízhatatlanság, könnyelműség, a szabályok áthágása iránti hajlam, az alkohol utáni vágy és mindaz a sok gyengeség, mely a gazdáját csendőri szolgálatra alkalmatlanná teszi.

Mindnyájunk éberségére szükség van, hogy az ilyen gyenge embereket minél előbb megismerjük és gondoskodjunk, hogy gyökeret ne verhessenek nálunk. Sem ál-bajtársiasság, sem kényelmeskedés nem állhatja ennek útját, mert így közöttünk maradnak és kiszámíthatatlan bajokat okozhatnak. A megismerés hosszabb-rövidebb időszaka amúgy is lehetőséget nyújt arra, hogy hitvány emberek visszaéljenek a beléjük helyezett bizalommal, még mielőtt belenőhetnének a testületbe.

Mi nem szorulunk arra, hogy az ilyen embereket dugdossuk a világ szeme elől, vagy letagadjuk egymás előtt. Mert ha szegény is a bűnbe esett családtag, az orvosság mégsem a véka alá rejtés, hanem éppen a baj feltárása.

Szomorú eset mondatja ezt velünk, két ember örült tette, akik könnyelműen átlépve a tilalmat, az alkoholért szegényt hoztak a bajtársakra és gyászt magyar testvérekre!

Mint annyi más járőrt, ezt is megkínálják a szőlőhegyen egy pohár borral, de ez a járőr más,

mint a többi: ez elfogadja a poharat s ezzel oda a becsület, jöhet már a többi pohár. Jön is s a két csendőrből két örült ember lesz, a két csendőr pus-kából pedig halálos veszedelem. Az esztét vesztett két ember fején még ott a kakastollas kalap, de már semmi közük a csendőrhöz, garázda útonállók, akik csendőrkézzé valók. Elfognak és megbilincselnek két ártatlan embert, dulakodás támad, az idősebbik elkiáltja magát: „Lőj!” Nem vezényszó ez s aki teljesíti, nem katona már, de sajnos, mégis csak eldördül a puska, négyszer egymásután s két halott és egy sebesült a szomorú eredmény.

Eközben szerte az országban helyükön a járőrök, hatalmasak a kötelességtudásban, erősek és biztosak a hűségben, nyugodtak, látnak és hallanak mindent. Egy közlekedési járőr, távol a helyszíntől, alig egy óra múlva tudja már, hogy mi történt s gépkocsiján azonnal oda siet, elfogja és megbilincseli a két bűnöst.

Ez az igazi járőr. Szégyenpír ül ki az arcukra és harag lobog a szívükben, amikor mindnyájunk nevében teljesítik kötelességüket azokkal szemben, akik önként és szándékosan eldobták becsületüket s ezzel megszakítottak velünk minden kapcsolatot. Szándékosan — hangsúlyozzuk! —, mert józanok voltak, amikor először nyujtották kezüket a pohárért és jól tudták, hogy mit jelent ez! Borzalmas bizony-ságot tettek róla, hogy nem voltak közibénk valók.

Mindegy, hogy mi vitte rá őket arra, hogy elfogadják a vesztüket okozó első pohár bort, a kínálás-e, vagy a szomszúság. A csendőr becsületével együtt jár, hogy a csábítás ördögét leküzdje. Az őráratok útjain sok ilyen csábítás leskelődik a járőrökre, ezzel számítani kell és számítunk is akkor, amikor a megbízhatóságot, a hűséget és a becsületet keressük azokban, akiket elindítunk portyázó utakra. Ezek az emberek ettől kezdve nem kereshetik többé azt a határt, ameddig a tilalmak útján még lopva, baj nélkül elmehetnek, mert a szabályok megtartásában nincsenek határok. Csak egy szilárd pont van, s aki erről lelép, megszegi az esküjét. Az esküszegőket pedig kiveti magából az Élet s ez az igazságos ítélet.

Selejt emberek ezek, amelyenektől mindenütt és mindenki szabadulni akar.

Felejtjük el azok nevét, akik ezt most tették, de ne felejtjük el soha, hogy ez megtörtént!

A katonai vonatellenőrzésről.

Írta: DR. NÉMETH LÁSZLÓ százados.

Katona nemzet vagyunk. Éltetőnk az önmagából fakadó fegyelem, melyre most nagyobb szüksége van az élet-halál harcát vívó nemzetnek, mint bármikor. Ennek a fegyelemnek, kemény elszántságnak a megőrzésére és további fokozására minden alkalmat és lehetőséget meg kell ragadnunk.

Tudjuk jól, hogy a fegyelemre nemcsak a harc-téren van szükség, hanem teljes mértékben itthon is, mert az itthon légköre élteti vagy zülleszt le a harc-téren küzdők lelkiületét és ellenálló képességét.

Ennek a fegyelemnek a megóvását szolgálja a múlt év őszén bevezetett katonai vonatellenőrző szolgálat is, amelyet a vasúti őrsaink látnak el. A vonat különösen alkalmas izgatók munkájára, a fegyelmetlenség elburjánzására. Az állandó és szoros szemmel tartás tehát igen indokolt.

A katonai vonatellenőrző szolgálat két főrészt foglal magában:

a) honvédegyének ellenőrzése a vasúti pályaudvarokon,

b) honvédegyének ellenőrzése a mozgó vonaton.

a)-hoz: ezt a szolgálati feladatot szorosan véve a pályaudvar parancsnokságok látják el. Feladatuk: rendfenntartás a pályaudvaron és annak környékén, ellenőrzése a le- és felszálló honvédek öltözetének, meggátolása annak, hogy a honvédek az állomáson, vagy a közelben levő vendéglőkben leittasodjanak és feleslegesen ácsorogjanak az állomások környékén.

Betyár.

Írta: DR. SZABOLCS JÓZSEF főhadnagy.

Betyár izmos testű, hatalmas lógó fülű, szép dió-barna szemű, zsemleszínű magyar vizsla volt. Fajtájának remekbe formált, ritka értelmes példánya.

Gazdája a nagyapám volt. Kurta, zömök ember, akit én eszem nyílása óta zergetollas kalapban, rövid-szárú tajtékpipával és duplacsövű vadászpuskával láttam. A vadászat volt az éltető eleme, no meg a vadászkutya-idomítás. Ebben országos hírvő szaktekin-tély volt. Az iskolájából olyan vadászkutyák kerültek ki, melyekről a N:mród-világban legendák keringtek. Szaktudásának én is nagy bámulója voltam, csak az nem tetszett, hogy a kezében igen sűrűn csattogott a korbács. Dehát szerinte a tanítás kutyák között más-keppen nem megy.

Betyár is a nagyapám iskoláját járta ki az elemtől az egyetemig. Minden tudását beleölte a nevelésébe. Lett is belőle olyan kutya, hogy még a Dunántúlról is csodájára jártak. Most is magam előtt látom mint kölyökkutyát, amint a korbácsra ijedten pislogva, szá-jában az apportírozáshoz használt szalmacsutakkal, csámpásan cammog a nagyapám felé.

Betyár engem szeretett legjobban a világon. A nagyapámat is nagyon szerette, meg a családunk minden tagját, de hű kutyaszívéhez én álltam a leg-közelebb. Hosszú lenne elmesélni azokat a megnyilat-kozásokat, amelyekkel lépten-nyomon tudomra akarta adni irántam érzett szeretetét.

Reggelenként, amint a cseléd lány kivitte a cipőmet tisztítani, Betyár farkcsóválva nyaldosta körül a láb-

Feladatuk még a mozgó vonaton működő katonai ellen-őrzők foglyainak átvétele.

b)-hez: a mozgó vonaton történő ellenőrzést a vasúti őrsők katonai ellenőrző járőrei végzik. Ezek ellenőrzik a vonaton egyenként vagy csoportosan utazó honvéd legénység menetokmányait, azok hitelességét, utazásuk időszerűségét, helyes irányát, valamint a hon-védek személyazonosságát.

Ellenőrzik a honvédeket fegyelem, rend, magatar-tás, öltözködés, felszerelés, gyanus utitársak, gyanus kijelentések és gyanus podgyász tekintetében.

Segítik a vonat személyzetét abban a munkájában, hogy a legénységgel betartassa a vasúti üzletszabályo-kat (helyfoglalás, az öt megillető kocsiosztály igénybe-vétele, folyosók eltorlaszolása, stb.). Kizárólag honvéd-ség részére biztosított helytől illetéktelen polgári sze-mélyeket távoltartanak.

Tiszteket gyanus esetben személyazonosság meg-állapítása végett igazoltnak, abból a célból, hogy a tiszti egyenruhával visszaélők kézrekerüljenek.

Azonkívül megfigyelik a katonák hangulatát is.

A katonai ellenőrző járőrök felszerelése ugyanaz, mint a területi őrsbelieké, csak puska helyett pisztolyt hordanak. Balkarjukon „katonai ellenőrző” feliratú karszalagot viselnek. A karszalag csendőr hajtóka színű, himzett fehér betűkkel. El vannak látva még a Vezér-kari Főnök Ur nyílt parancsával, mely szolgálatban való eljárásuk jogosságát igazolja.

A szolgálatot általában két fős járőr teljesíti. A járőr tagjai szolgálatukat önállóan, de egymás köze-lében teljesítik. Elfogásoknál a járőrtárs addig őrzi a foglyot, míg azt a pályaudvarparancsnokság rendé-

tyűimet. Ha feküdtem, ha ültem, ha járkáltam, hűséges szeme állandóan rajtam volt. Amikor délben haza-mentem, mindig ott várt már a kapu mögött. Az ő sze-méből sugárzó örömteli szeretet volt az első köszöntőm otthonomban. Egyszer Betyár volt az én leghűsége-sebb, legjobb barátom.

Egy napsütéses koratavaszi reggelen Betyár ott hasalt földhöz szorított fejjel udvarunk közepén, min-den ízében reszkette a visszafojtott izgalomtól. Szemét le nem vette volna a szarvasagancsral díszített szoba-ajtóról, mely mögött nagyapám szőszmötölt. Vadászni készült, mert az erdőőr jelentette, hogy már „korrog-nak” a szalonkák. Egyszer csak nyílik az ajtó és puská-san, pipásan, tarisznyásan, korbácsosan megjelenik az ajtóban. Betyár akkorát ugrik, mint egy kabóca, de azután rápillant a korbácsra és engedelmesen elfog-lalja a helyét a nagyapám balján.

A városból kivezető műúton haladnak ketten a közeli község mellett elterülő fiatal-erdős lankák felé. Betyár mindenütt mellette, a balján. Csupán egyszer marad egy kicsit hátra, amikor az úttól jobbra duru-zsoló vizimalomhoz érnek, és dühösen pislog a malom-udvar felé. Ott lakik a legnagyobb ellensége, a molnár hatalmas kuvaszkutyája, mellyel már számtalanszor vívott lovagi tornát. (A nagyapám nem bánta. Hadd erősödjön.) Megáll egy pillanatra, de hirtelen lódít egyet rajta a kötelességérzet és poroszkál tovább a nagyapám oldalán.

Beérnek a vágásba. A nagyapám megáll, leveszi válláról a puskát és a balkarjára fekteti. Ránéz Betyárra és jobbával egy félkört kanyarít a levegőben. Ez az ő titkos nyelvükön azt jelentette: „Keress!” Betyár hátracsapja a fülét és beugrik az avarba. Ide-

szeti közegének, vagy csendőrként át nem tudja adni. Erre a célra a területi őrsőktől járört igényelhet, vagy a vasúton utazó járört igénybe veheti.

Az ellenőrzésnél azt a bevált rendszert követik, hogy egy-egy járör minél hosszabb vonalszakaszon — lehetőleg kiinduló állomástól — végállomásig — teljesíti a szolgálatát. Ha ugyanis csak őrskörlehatártól őrskörlehatárig tartaná egy-egy vasúti őrs az ellenőrzést, akkor az utazó közönség felesleges zaklatásnak lenne kitéve, mert minden járör újból és újból kezdené az igazoltatásokat. A gyanús egyének felismerését és szemmel tartását is eredményesebben végezheti az a járör, mely hosszú vonalszakaszon végzi a szolgálatát. (E rendszer mellett pl. a miskolci vasúti őrs járőrei Budapest—Kassa, a szombathelyi vasúti őrs járőrei pedig Budapest—Szombathely között látják el szolgálatukat.)

A katonai vonatellenőrzés feladata új volt, ezért fel kellett rá készülni. A csendőr különleges szolgálati eljárással áll szemben az ellenőrzés során, tisztában kell lennie a vasúton használt összes menetokmányokkal, a vasúti üzletszabályzattal, a katonai személyforgalom irányításával, a katonai fegyelem és rend megővése érdekében kiadott összes rendelkezésekkel. Számtalan eljárási mód van, melyet a járőröknek nehéz és felelősségteljes szolgálatuk ellátásához el kell sajátítaniuk.

Ezt a szakképzettséget a katonai ellenőrző szolgálat ellátására kiválasztott csendőrök tanfolyamon sajátították el, melynek fő tantárgyai a szolgálati eljárási szabályok, a vasúti katonai menetokmányok és a szükséges rendszabályok voltak. A tanfolyam hallgatói a

oda szaladgál és táguló cimpákkal, herregve lefetyeli a levegőt... Egyszer egy sűrű bokornál megmerevedik, mintha villanyáram érte volna. A nagyapám nézi a kutyát és nem érti. Betyár ugyanis másképpen állt minden vadat és a nagyapám már az állásából tudta, hogy mi van előtte. De most a tartása egészen különös. Hátán a szőr az égnek borzad, szemei nyugtalanul forognak. Az öreg felhúzza a Lancaster kakasait és óvatosan kerüli a bokrot. Egyszerre hátrahőköl. Fiatal parasztleány fekszik hanyatt a bokorban. Fején hatalmas seb tátong, haja, arca csupa vér, vértelen ajkai a fogakról lehúzódva, szemében a halál üveges rémülete... A nagyapám pördül egyet. Zsebkendőjével megtörli izzadt homlokát, majd amint csak rövid lábaitól telik, igyekszik toronyirányt a falu felé. Betyár ijedten lohol mellette... Szerencséje van az öregnek, mert talál egy gallyszedő gyereket. „Nosza szaladj a csendőrsre, hótt ember fekszik a bokorban!” — Szalad a gyerek esze nélkül. Az öreg leül és rágyújt a makraszárú idegcsillapítóra. Alig tüzesedik be a tajték, amikor már jön is vissza a gyerek, mögötte két tollas, szuronyos, puskás csendőr. Az egyik az őrsparancsnok, tiszt helyettes, a másik egy fiatalabb őrmester. A nagyapám ismeri őket. (Ő mindenkit ismert az egész megyében.) Megállnak, köszönnek, majd izgatott gesztikulálással magyarázva vezeti őket nagyapám a helyszín felé. Egészen oda azonban nem megy velük, elég volt neki egyszer is látni a bokor titkát. Leül vagy húsz lépésre egy gallycsomóra, baljára ül előírásosan Betyár és lógó nyelvvel, lihegve lesi a két csendőr minden mozdulatát.

A csendőrök karra akasztott puskával nézdegélnek jobbra-balra. Irkálnak, rajzolnak, méricskélnek,

Katonai
ellenőrző járőr.

tanfolyam végén a gyakorlati tudnivalókat egynapos út kapcsán a mozgó vonaton — mint a vasúti kocsi-
ban — is átvették, és pedig a szolgálati fellépést, kikér-

vizsgálják a halottat, úgy járnak körülötte, mintha hímes-tojások közt lépegetnének. Így múlik el egy jó félóra, amikor a tiszt helyettes előrehúzza az állsijját, feltolja a kalapját a feje búbjára és törölgetni kezdi izzadt homlokát. Ebben a pozitúrában ráesik a szeme a lihegő kutyára... „Igazgató úr — szól a nagyapámnak — nem próbálhatnánk a kutyával kerestetni? Hátha találna valamit.” A nagyapámnak felugrik a szemöldöke a homlokára. Nem ellenzi a gondolatot. „Hát ha van itt valami, — szól — akkor ez a kutya megtalálja. Egyszer elvesztettem a puskám kakasát. Betyárt visszaküldtem érte. Három kilótt patronhüvely után, negyedszerre elhozta a kakast.”

...Ránéz Betyárra, az meg órá. Megint egy titkos kanyarítás a levegőben és a kutya orra már túrja az avart. Egy darabig körben szaladgál, szaglász a holttest körül, majd előrenyúlt nyakkal megindul egy csapán az erdő felé. Az öreg és a csendőrök utána erednek. Egy nedves, agyagos helyen a csendőrök látható nyomokat találnak. Két pár csizma nyoma, az egyik nyom belelép a másikba, mint amikor egy ember egy másik után halad... A két csendőr megáll. Megint rajzolnak, méricskélnek, faágakat döfködnek a földre. A kutya türelmetlenül rezgetteti a farkát körülöttük. Végre megint elindulnak... Egyszer megtorpan Betyár, feje eltűnik a száraz fűben, majd nagy igyekezettel hoz vissza a szájában valamit. Leül a nagyapám előtt szabályosan, amint az ő szolgálati szabályzatának megfelelő pontja előírja és a szájában egy fakanalat tart. A nagyapám elveszi, tanácstalanul forgatja a kezében, de a csendőr tiszt helyettes úgy csap rá, mint a héjja a zsákmányára. Nézegeti... Nem főzőkanál, hanem amolyan vásári portéka, amire vándorló „művészek” szoktak

M. kir. honvéd vezérkar főnöke.**23.**sorszám.**1900/M. hdm. 3. v.kf. 1942. X. 1.**

Nyiltparancs

katonai vasutellenőrző csendőr számára,aki **köteles** a vasuton (vonaton és állomáson) utazó, illetve tartózkodó honvédegyéneket ellenőrizni.

Tisztek igazoltatásának célja a tiszti egyenruhával visszaélők kézrekerítése.

Menetőkormányát és a személyazonosság igazolására szolgáló igazolványát ellenőrzés végett minden honvédegyén (tiszt és legénység) mutassa fel.

A katonai vasutellenőrző csendőr honvédegyénekkel szemben szükség esetén a Szolg. szab. I. rész 510. pontja szerint is eljárhat.

E nyiltparancs tulajdonosa

Maródi Andráscsendőr **Örm.**aki magát a **74063** számú csendőrségi személyazonossági igazolvánnyal igazolja.

Budapest, 1942. X. 1.

A m. kir. honv. vezérkar főnöke helyett:

dezés, fogolyejtést, bilincselés gyakorlását, mind nap-pal, mind pedig este, elsötétített kocsiban.

A következőkben ismertetem a katonai ellenőrző járőr szolgálati fellépését azért, mert bármikor kerülhet bármelyik járőr abba a helyzetbe, hogy mozgó vonaton

fel kell lépnie. Első és főkövetelmény ilyenkor az udvarias, de határozott fellépés. Akármilyen türelmetlen is az, akivel a csendőr foglalkozik, legyen ő mindig nyugodt, türelmes és higgadt. Tisztekkel szemben a Szolg. Szab. I. R. 510. pontjának 2. bekezdésében említett ese-

jó pénzért vásárok és búcsuk alkalmával, falusi szel-
elmes pároknak mindenféle szépet pingálni. Ezen is
van sok cifraság között egy szív, benne két név, tele-
szórvá csillogó sokszínű porral: Kakuk Piros és Bera
István... A csendőr tiszthelyettes sűrű szemöldökei
összehúzódnak, kalapja alatt pedig így fűződnak a gon-
dolatok: Bera István régóta udvarol a falujabeli szép
Kakuk Pirosnak. Szerették egymást, de az utóbbi idő-
ben egy szomszéd falubeli módos gazdalegény sűrűn
töri a garádot a Pirosék kertje alatt... Bera István fél-
tékeny lesz. Kikémleli a vetélytárs járását és közben
mint egy talizmánt, hordozza magánál a közösen pin-
gáltatott fakanelat, a Piros szerelmének zálogát... Egy
este meglesli a legényt az erdőben, utána megy a fejszé-
vel...

Közben a járőrtárs is nézi a fakanelat. A két
csendőr szeme összevillan és a másik pillanatban,
mintha dróton húznák őket, egyszerre elindulnak a
fal felé... A nagyapám és Betyár bámulva néznek
utánuk... Hát ezekbe mi ütött?

Bera István a kútnál mosdik, amikor a két csendőr
betoppan a kiskapun. Ráméred a csendőrökre, majd
pillantása ráesik a csendőr kezében tartott fakanelatra...
Elsáppad, víztől csöpögő kezét lecsüggeszti. A két
csendőr megáll előtte, inkább szomorúan, mint mérge-
sen... „Miért ölted meg Pistát?” — kérdi a tiszthelyet-
tes. A legény arca kigyúl, szemében vad tűz szikrázik,
homlokán dagadnak az erek... foga is csikordul, amint
lihegi: „Mert el akarta tőlem szeretni!”...

Így kapcsolódott be Betyár a csendőrség munkájába.
Szegény pajtásomnak, mint általában a legtöbb
„betyár”-nak, szomorú vége lett.

Egy havas téli reggelen a vízimalom környékén
vadászott a nagyapám. Betyár nagy igyekezettel fut-
kározott előtte és minden tudását összeszedve szimatolta
a nyúlvacokkat. A vadászat izgalma közepette nem vette
észre a fenyegető veszedelemet. A malomárókban ugyan-
is ott lapult az ellensége, a nagy kuvasz. Amikor Betyár
földreszorított orral odaért, a kuvasz rávetette magát
és belevágta hatalmas fogait Betyár torkába. De erre
már a nagyapám is beleavatkozott a küzdelembe és
célbavette a Betyárt fojtogató hatalmas kuvaszt...
Mielőtt azonban a puska dördült volna, Betyár kitépte
magát a halálos fojtogatásból és felugrott. Így történt,
hogy a kuvasznak szánt félmarék hatos sörét az ő
oldalába fűrödött... De kapott a söréből a kuvasz is.
Vonyítva pörgött maga körül, mint az orsó és dühösen
kapkodott sebzett hátuljához... Villant a Lancaster bal
csőve is és a kuvasz örökre elnémult.

De már akkor szegény Betyárban is alig volt élet.
Pirosló vértócsában nyőszörögve feküdt a fehér havon.
A nagyapám letérdelt mellé és mint életében annyiszor,
megsimogatta a fejét. Betyár ránézett. Szemében meg-
bocsájto szeretet és búcsúzás volt. Búcsú a kedves
gazdától, a közös, szép vadászélményektől, a susogó
erdőktől, virágos rétektől, vidám nyulaktól, fűrgő fáca-
noktól és a legkedvesebb barátától... tőlem.

Betyár most már az Örök Vadászterületeken nyar-
galászik boldogan. De tudom, hogy ha majd én is át-
lépek a nagy Fekete Kapun, Betyár akkor is, mint
annyiszor életében, ott fog engem várni a nagy kapu
mögött és gyönyörű dióbarna szemeiből sugárzik majd
felém a szeretet és hűség.

teken kívül csak akkor szabad eljárnia, ha erre nyílt parancsa van, vagy rangidős tiszt adott az igazoltatásra parancsot és a parancsot adó is jelen van a szolgálati ténykedésnél és végül, ha olyan alapos és igazolható gyanu merül fel, hogy az illető visszaél a tiszti egyenruha viselésével. Előfordult pl., hogy egy százados a ki-tüntetéseket nem az előírt sorrendben viselte s ezzel a gyanut maga iránt felkeltette. Igazoltatásánál kísült, hogy idegen állam kémje.

A honvédelegénység igazoltatása.

Midőn a járőr igazoltatás végett a kocsiszakaszbába belép, tiszteleg, azután a járőrvezető felszólítja a szakaszban ülőket menetokmányaik és személyazonossági igazolványaik felmutatására a következő szavakkal: „Vonatellenőrzést tartok, mindenki készítse elő menetokmányát és személyazonossági igazolványát.” Ezután a járőrvezető és a járőrtárs — hacsak az utóbbi nincs ebben akadályozva — átvizsgálják a felmutatott okmányokat abból a szempontból, hogy az okmányok valódiak-e, nem jártak-e le, a menetokmány szerinti helyes irányban utazik-e annak a tulajdonosa, az utazik-e az okmánnyal, akinek a nevére kiállították.

A harctérről jövők igazolásánál tekintettel kell lenni arra, hogy egyik-másik idegrendszer esetleg megviselődött. Ha ilyenek türelmetlenek, jóindulatulag meg kell győzni őket arról, hogy az igazoltatás éppen a derék honvédek érdekében történik azért, hogy a katonai egyenruhában üzött visszaéléseknek elejét vegyék. Esetleg a szakaszban utazó tisztes, vagy tiszthelyettesi előjárókkal kell őket igazoltatni. Általában a járőr tartsa szem előtt, hogy szolgálatának célja nem az, hogy alacsonyabb rendfokozatúakkal szemben engedetlenséget váltson ki, csak akkor lépjen fel az illetővel szemben erélyesen és folytassa le a szabályszerű eljárást, ha rosszindulatról, nyilvánvaló engedetlenségről győződne meg.

A legénység személyazonosságának igazolásául az ú. n. azonossági jegyet kell elfogadni, mely a menetokmányon is fel van tüntetve.

Ha a honvéd felmutatja a szabadságolási igazolványát, a következőket kell rajta megnézni: érvényes-e még az igazolvány és ha érvényes, de csak egy-két nap van hátra a szabadságból, nem távozik-e pl. a határ felé, esetleg szökési szándékból; ha több helyen volt szabadságon, eleget tett-e jelentkezési kötelezettségének; nem volt-e más helyen is, ahová a szabadságolási igazolványa nem érvényes; az azonossági számok a felmutatott igazolványon és azonossági jegyen egyeznek-e (nem talált vagy lopott az igazolvány); az igazolvány nem hamisítvány-e; el van-e látva fej- és körbélyegzővel; alá van-e írva az orvossal és gh. főnökkel is. Ezenkívül meg kell győződni, hogy váltott-e a honvéd jegyet, mert gyakori a jegycsalás.

Láthatjuk, hogy mennyi mindenre kell kiterjedni az ellenőrző járőr figyelmének.

A tiszthelyettesi állományba tartozók igazoltatása.

A tiszthelyettesi állományba tartozók igazoltatása elvben úgy történik, mint a legénységé azzal a különbséggel, hogy ezeknél a rangban fiatalabb járőr tiszteleg után: „Vonatellenőrzést tartok, alázatosan kérem a menetokmányokat és a személyazonossági igazolványokat felmutatni!” szavakkal kéri el a menetokmányokat.

Ha valamelyik tiszthelyettes az igazoltatást megtagadná, a jv. vegye elő a nyílt parancsát s mutassa meg

neki: „Főtörzsrőrmester úr alázatosan jelentem, az igazoltatást felsőbb rendelkezésre végezzük, alázatosan kérem a nyílt parancsomat megtekinteni!” Ha erre sem hajlandó magát igazolni, a jt. maradjon a fülke ajtajában, a jv. pedig jelentse, hogy a legközelebbi pályaudvarparancsnokságon jelentést fog tenni, azután folytassa az igazoltatást.

Ha a vonaton tiszt is utazik, a jv. jelentse annak azzal, hogy az illető gyanussá vált, hogy az egyenruhát jogosan viseli-e, s kérje fel a tisztet az igazoltatásban való közreműködésre. Az adatokat, valamint az igazoltatásban közreműködő tiszt nevét a járőr jegyezze fel, bevonulás után pedig jelentse az őrs az esetet a szárnyparancsnokságnak.

Ha a vonaton tiszt nem utazik és a járőr olyan állomásra érkezett, ahol pályaudvarparancsnokság van, a jt. a fülke ajtajában marad s a távozást a tiszthelyettesnek megtiltja, a jv. pedig a pályaudvarparancsnoksághoz megy, jelentkezik és jelenti az esetet, egyben kéri a pályaudvarparancsnokság közreműködését. Azután a pályaudvarparancsnok rendelkezései szerint jár el.

Azokat a legénységi egyéneket, úgyszintén tiszthelyettesi állományba tartozókat is, akiknek hiteles menetokmányaik nincsenek, vagy már lejártak, vagy nem abban az irányban utaznak, amerre a menetokmányaik szerint utazniok kellene, végül, akik személyazonosságukat igazolni nem tudják, a járőr feltűnés nélkül hívja ki a kocsifolyósójára, ott fogja el, oldalfegyverüket vegye el, motozza meg, szükség esetén bilincselje meg és a legközelebbi pályaudvarparancsnokságnak adja át.

Tisztek igazoltatása.

Tisztek igazoltatása alkalmával a járőr előbb szabályszerűen tiszteleg, azután a jv. jelentkezik: „Százados úr! alázatosan jelentkezem, mint a budapesti vasúti őrs 5. rendes járőre! Alázatosan kérem a személyazonossági igazolványok felmutatását!” Tisztektől a menetokmányokat nem kell kérni, csupán a személyazonossági igazolványokat.

A tábornoki karhoz tartozó tiszteket igazoltatni tilos.

Ha a járőr az igazolványokat rendben találja, visszaadja, tiszteleg és távozik.

Keresés a Nyomozókulcsban.

Ha valamelyik honvédegyén vagy polgári utas gyanussá válik, hogy katonaszökevény, szabadságról nem vonult be, vagy a behívási parancsnak nem tett eleget, a jv. jegyezze fel feltűnés nélkül a nevét, azután a nyomozókulcsban és a járőrnél levő segédletekben a vasúti kocsifolyósóján priorálja. Ha előfordul a neve, hívja ki és a szabályok szerint járjon el.

Ha valakinek a neve a katonaszökevényekről kiadott pótlék II. fejezetében fordul elő, győződjék meg a járőr, hogy nem terheli-e felelősség abban, hogy a katonai behívót nem lehetett neki kézbesíteni. Igenlő esetben fogja el, ha azonban e tekintetben vétkesség nem terheli, utasítsa, hogy a behívója átvétele végett haladéktalanul induljon községe előjáróságához és vonuljon be.

Elfogottak átadása a pályaudvarparancsnokságnak.

Az elfogott katonai egyéneket és a behívási parancs elől megszökötteket átvételi elismervénnyel kell átadni a pályaudvarparancsnokságnak. Az átvételi elismervényt két példányban kell kiállítani. Egyik példányt át kell

Átadó és átvevő jegyzék.

Név *Hovács Zoltán* örv. azonossági száma *1030-10-0057*
 aki a *Szolnokon* állomásozó *15. k.p. z/lj* állománya tartozik,
 szül. *1910.* év *okt.* hó *12.*-én, vall. *r.k.* lakhelye *Tápiószecső* város
Fő utca *79.* szám, — családi állapota: *nős*
 foglalkozása: *földmives*, a *budapesti* vasuti őrs
Szabó Antal őrm. és *Fenyvesi Mihály* cső-ből állott *31* /R.
 járőrétől a mai napon *18* óra *10* perckor *9872* sz. *pisztollyal* *20 P.*
készpénzzel, magántárgyaival

és ennek az átvételi elismervénynek másodpéldányával együtt átvettem.

Nevezettet a járőr azért fogta el, mert *Szolnok és Budapest között a*
2527. sz. vonaton minden okmány nélkül találta.

Kelt *Budapest*

1943. január hó *14.*én.

Aláírás

adni az elfogottal együtt a pályaudvarparancsnokságnak. Az átvételi elismervényben fel kell tüntetni az elfogás idejét és helyét is, úgyszintén pár szóval az elfogás okát is. Pl.: „Nevezettet a járőr 1942 október 13-án 8 óra 25 perckor a 420. számú személyvonaton Sátoraljaújhely és Csap állomás között azért fogta el, mert október 12-én lejárt szabadságolási igazolvánnyal, csapattestének állomáshelyével: Miskolccal ellenkező út-irányban utazva találta.” Azzal, hogy az átvételi elismervény indigós példányát az elfogottal együtt átadjuk a pályaudvarparancsnokságnak, felesleges az ottani hosszadalmas irkálás s lehetővé válik az átadás a vonat érkezése és indulása közötti rövid idő alatt.

Polgári egyének elfogása és átadása.

Olyan esetekben, amikor valaki a katonai egyenruhát jogosulatlanul viselte, nem a fentiek szerint kell eljárni, hanem mint polgári egyénnel, a Szut. rendelkezései szerint. Az ilyen egyéneket nem a pályaudvarparancsnokságnak adja át a járőr, hanem a legközelebbi olyan állomáson, ahol állandó vasútüzleti járőr van. Ha ilyen járőr a közeli állomásokon nem lenne, valamelyik vasúti állomás főnökét kérje meg a jv., hogy pár állomással telefonáljon előre, olyan vasúti állomásra, ahol csendőrség is van, itt a szolgálattevő vasúti tisztviselő kérjen az őrsről csendőrijárőrt a vasútállomásra, akinek azután a foglyot átvételi elismervény ellenében — az átvételi elismervény másodpéldányával és rövid szóbeli jelentéssel — adja át a vonatellenőrző járőr.

A katonai ellenőrző szolgálatot 1942 október 1-én kezdte meg a vasúti csendőrség s máris öröndetes javulás állapítható meg, mert csökken azoknak az eseteknek a száma, melyekben a járőröknek fel kell lépniük.

Ezek az esetek általában szökés, önkényű eltávozás, jegycsalás, ritkábban okirathamisítás és lopás.

A vasútellenőrző járőrök munkája azonban nem merül ki az ismertetett szolgálati ténykedésekben. Szolgálati utazásaik során tájékozódnak a katonák és utazó közönség hangulatáról, gondolkodásáról, bajairól, panaszairól. Az így nyert képet feltárják illetékes helyen, amivel nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a felsőbbség a helyzet ismeretében helyes és célszerű intézkedésekkel orvosolhassa a bajokat olyan mértékben, amilyenben ez háborús viszonyok között lehetséges.

A vasútellenőrző járőrök szolgálata igen fontos és értékes a belső front fegyelmenek és szilárdságának megőrzése szempontjából s ebben teljes egészében kiégszíti az őrsök felelősségteljes munkáját.

Golyószórós csendőr raj.
 (Szathmáry K. fhdgy. felv.)

(Dr. vitéz Nagy fhdgy. felv.)

A helyes táplálkozás tudománya.

Írta: Dr. CSÁKY TIHAMÉR orvos, tanársegéd
a budapesti egyetem Élettani Intézetében.

Bár az éhség érzete a legerősebb ösztön, mely kényszerítően sürget bennünket gyomrunk megtöltésére és napi többszöri étkezéssel ennek a sürgetésnek eleget is teszünk, a táplálkozásról, mint komoly tudományról, mely az emberi egészség szempontjából nagy jelentőséggel bír, csak nem régóta beszélhetünk.

Az emberek régebben is érezték az éhségérzetet, de annak kielégítésével azt hitték, eleget is tettek a természet követelményeinek. Az étel mennyisége és ízletessége volt csak a szempont, amit figyelembe vettek. Sajnos az emberek többsége még ma sem jutott tovább ennél a szempontnál, pedig a tudomány már jóval messzebb jár, amennyiben megállapította, hogy az egészség szempontjából nemcsak az a fontos, hogy mennyi étellel csillapíthatjuk éhségérzetünket, hanem az is, hogy milyen a táplálékunk összetétele. Megállapította a tudomány azt is, hogy ha helytelen a táplálék összetétele, akármennyit eszünk is, szervezetünk megbetegszik és meggyógyítani kizárólag az élelemösszetétel helyes irányú megváltoztatásával lehet.

Messzemenő nemzetgazdasági és egészségpolitikai szempontokat is világított meg a modern tudományos kutatás a táplálkozással kapcsolatban, melyeket igen szellemesen, de sok igazsággal jellemzett egy francia tudós: „Egy nemzet jövője inkább függ táplálékának, mint kormányának helyes megválasztásától”.

Tekintettel arra, hogy naponta eszünk és iszunk, a táplálkozás mindennapos beavatkozás szervezetünk életfolyamataiba, sehol sem nyílik kedvezőbb alkalom a tudományos kutatás eredményeinek aprópénzre való felváltására egészségünk szempontjából, mint étkezésünk helyes összeállításával kapcsolatban.

Mi az, amit mindenkinek tudnia kell a helyes táplálkozásról?

Először is meg kell barátkoznunk azzal, hogy ha a táplálkozás-tudományban élelmianyagokról beszélünk, akkor annak alapanyagai nem kenyér, hús, főzelék, tej vagy gyümölcs, hanem egy egész csomó vegyi anyag, melyek közül három az, amely mennyiségileg a táplálék legnagyobb részét alkotja.

Az első anyagcsoport az ú. n. *fehérjék* csoportja, mely csoport nevét onnan kapta, hogy tagjainak tulajdonságai nagyban hasonlítanak a tojásfehérjének tulaj-

donságaihoz. A második csoporthoz a *zsírok és olajok* tartoznak, míg a harmadik anyagféleség a *cukrok* csoportja. Cukor alatt azonban jelen esetben nemcsak a kereskedésben kapható édesízü cukrot kell értenünk, hanem sok anyagot, mint pl. a búza, árpa, kukorica, rizs, burgonya stb. keményítője, az állati eredetű keményítő (mely főleg az állat húsában és májában van nagyobb mennyiségben), melyek ugyan nem édes ízűek, de az emberi szervezet az emésztés folyamán valamennyiből cukrot készít és mint ilyet használja fel. Ezért célszerűbb módon ezeket az anyagokat inkább *szénhidrátoknak* nevezzük, mivel vegyi összetételükben főleg szén, hidrogén és oxigén szerepel.

Ennek a három anyagféleségnek néhány mindennapos táplálékféleségben való megoszlását a 200. oldalon közölt táblázat mutatja.

Mint említettük, a táplálkozásnak nemcsak az a feladata, hogy az éhséget csillapítsa, hanem élettani szempontból sokkal fontosabb és a szervezet egészségére nélkülözhetetlenebb feladatokkal bír. Az első feladat megértéséhez tudnunk kell, hogy az emberi szervezet bizonyos értelemben géphez hasonlít, amennyiben energiát termel és ugyanolyan mértékben energiát igényel is. A járás, mozgás, testi és szellemi munka mind energia termelését követeli meg a szervezettől, de az ágyban fekvő teljesen mozdulatlan ember is termel energiát, amivel teste hőmérsékletét, szívének, légző izmainak, és bélrendszerének mozgásait fenntartja. Pontos mérőmódszerek segítségével meg lehetett állapítani, hogy a teljesen nyugalomban lévő egészséges felnőtt ember 24 óra alatt átlag 2500 kalóriát termel (1 kalória az a hőenergiamennyiség, amely 1 liter víz hőmérsékletét 1 fokkal emeli). Minél több és nehezebb munkát végzünk, annál inkább nő a napi kalóriatermelésünk kb. a következőképpen:

Teljes nyugalom	2500 kal.
Ülő foglalkozás (hivatalnok, szabó, cipész)	2800—3000 „
Közepes testmunka (ács, mázoló, vasmunkás, ide számítható a csendőr, katona is)	3000—3500 „
Nehéz testmunka (kőfaragó, favágó)	4500—5000 „
Igen nehéz testmunka (arató munkás)	5000—5500 „

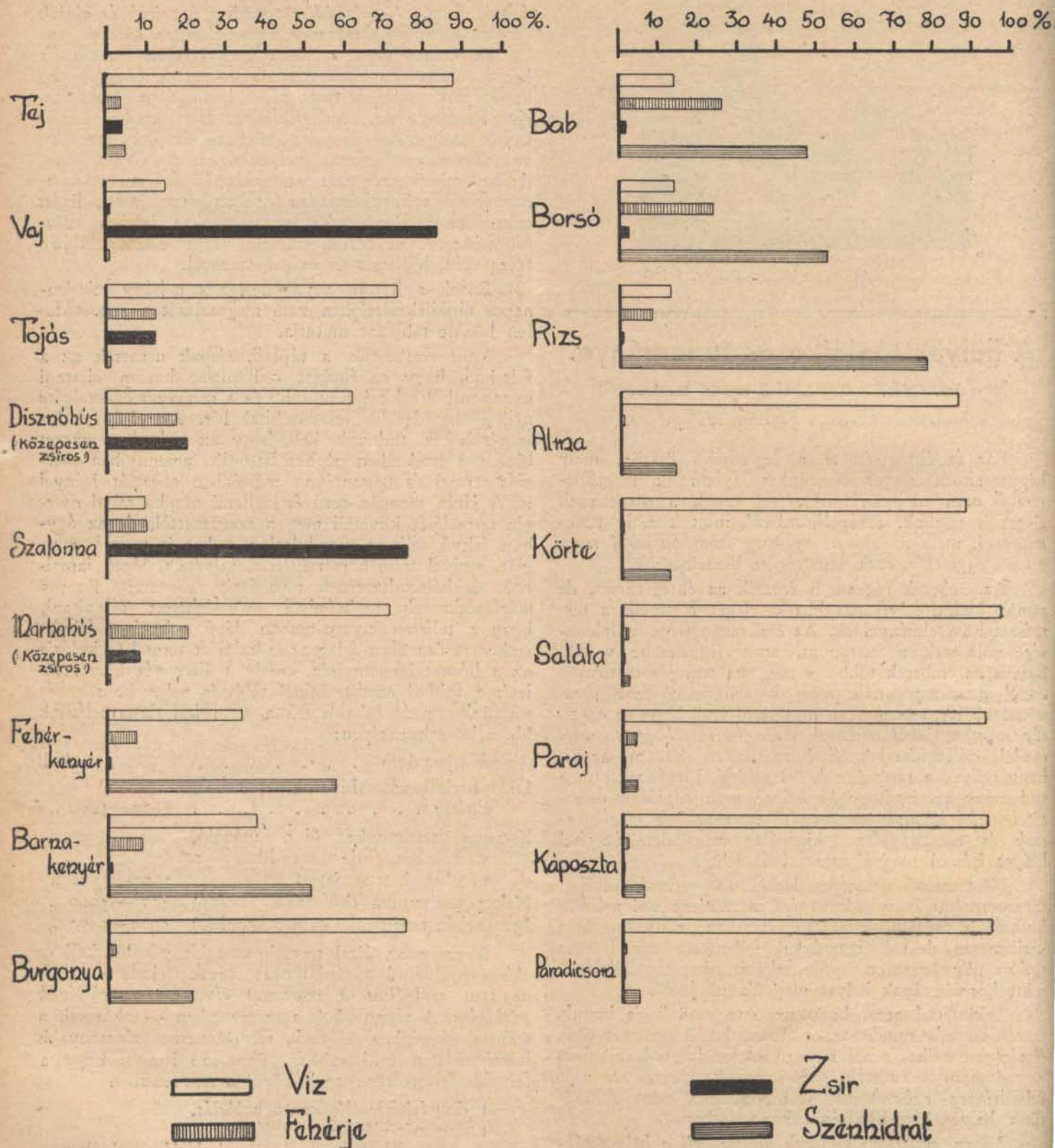
A szervezet által termelt energiát pótolni kell és ebben nyilvánul a táplálkozás egyik feladata: *fűtőanyagot szolgáltat a szervezet elvesztett energiájának pótlására*. A tápanyagok a szervezetben — akárcsak a szén a gőzgépben — elégnek, természetesen alacsonyabb hőmérsékleten és lassabban. Pontosan ismert, hogy a fentebb felsorolt anyagok közül a szervezetben

- 1 dkg fehérje elégése 40 kalóriát,
- 1 dkg zsír elégése 90 kalóriát,
- 1 dkg szénhidrát elégése 40 kalóriát szolgáltat.

Ebből könnyen kiszámíthatjuk, hogy átlagos *közepes munka* esetén az elvesztett napi 3000 kalóriát kb.

- 75 dkg fehérje vagy
- 34 „ zsír vagy
- 75 „ szénhidrát elfogyasztásával pótolhatnánk.

A dolog azonban nem ilyen egyszerű, amennyiben a táplálkozásnak nem kizárólagos feladata, hogy fűtőanyagot szolgáltatson a szervezetnek. Testünk minden része apró — csak erős nagyító berendezéssel látható —

sejtek milliárdjaiból épül fel. Ezek az apró sejtek az élet folyamán állandóan öregsznek, pusztulnak és a szervezet helyükbe állandóan újakat termel. Az új sejt legfontosabb építőanyaga a fehérje, ezért szervezetünknek szüksége van arra, hogy táplálékunkban állandóan vegyünk fehérjét magunkhoz. Ez a táplálkozás második feladata: építőanyagot szállít a szervezet elpusztult sejtjeinek pótlására. Felnőtt embernek naponta átlag 10 dkg fehérjét kell elfogyasztania, hogy eleget tehessen a táplálkozás második feladatának.

Előbbi összeállításunk tehát máris módosul, amennyiben azt kell mondanunk, hogy napi átlagos 3000 kalória veszteségünket pótolhatjuk

75 dkg fehérjével vagy
30 „ zsír + 10 dkg fehérjével, vagy
65 „ szénhidrát + 10 dkg fehérjével.

Ennyi volt az nagyjában, amit tudományos szempontból tudtunk a táplálkozásról a század elejéig. A világháborút megelőző időkben végzett kísérletek, majd

a háborús élelmezés megfigyeléseinek adatai azonban megtanítottak bennünket arra, hogy a fentiekkel a táplálkozásélettani problémái korántsem tekinthetők megoldottaknak és a táplálkozásnak nemcsak az említett két feladata van.

Hopkins angol tudós kísérletei hívták fel erre a körülményre először a figyelmet. Ő laboratóriumában fehér patkányokat tartott és ételeiket úgy állította össze, hogy az kizárólag vegyileg tiszta fehérjéből, zsírból és szénhidrátból állt. Bár az állatok ebből a táplálékból mindennap jóllakottra ették magukat és kalória, valamint fehérjeszükségletük bőségesen fedezve volt, csodálatosképpen nem mutatkoztak egészségeseknek, ellenkezőleg: növekedésük megállott, szomorúan, étvágytalanul üldögéltek és rövidesen elpusztultak. Most ugyanezt a kísérletet megismételte Hopkins azzal a különbséggel, hogy tisztán fehérjén, zsíron és szénhidráton kívül még naponta egy kevés tejet is adott a patkányoknak. Az eredmény meglepő volt: ez a patkánycsoport szépen fejlődött, jó étvágyal ettek, a legjobb egészségben, vígan ugrándoztak ketreceikben. Fehérjén, zsíron, szénhidráton és kalórián kívül ügylát-szik tehát az egészség megtartásához valami más anyag-nak, vagy anyagoknak is jelen kell lenniük a táplálék-ban, az előbbiekkal szemben jóval kisebb mennyiségben. Hopkins állatainak második csoportja ezt a tejben kapta meg. Kutatni kezdték, mik ezek a nélkülözhetet-len anyagok. Hosszas és sokoldalú kutatás tisztázta, hogy ezek a kis mennyiségben szükséges anyagok egyes *ásványi sók* és bizonyos szerves anyagok, melyeket *vitaminoknak* neveztek el a kutatók. A vitaminok cso-portjába többféle anyag tartozik, melyeket az ABC kü-lönböző betűivel szokás jelölni. Így beszélünk A, B, C, D, E, K-vitaminokról. Mindegyiknek különböző a ha-tása az emberi szervezetben, egyben ellenben megegyez-nek, hogy u. i. ha a táplálékban hiányoznak, vagy nem a szükséges mennyiségben vesszük őket magunkhoz, akkor megbetegszünk.

Bizonyos ásványi anyagoknak, mint konyhasó, foszforsavas sók, mész, vas, kevés réz, kén, jódot stb. szintén állandóan jelen kell lenni az elfogyasztott táplálékban, mert ezekre a szervezetnek ugyanúgy szük-sége van, mint fehérjére, zsírra, szénhidrátra, kalóriára és vitaminokra.

Fenti megfigyelések vezettek a *táplálkozás harma-dik feladatának* ismeretére. Ennek megértéséhez tudnunk kell a következőket: a tápanyagok a bélsatornából — a gyomor és vékonybél különböző emésztési folyamatai révén kellőképpen átalakított formában — a vérpályába szívódnak fel. A vér az egyes anyagokat a sejtekhez juttatja, melyek jórészt elégetik és ezzel energiát termel-nek, másrészt saját építőköveikként átalakítják és fel-építik őket. A sejtekben lefolyó égés bonyolult folya-mat, melyet bizonyos anyagok, az ú. n. erjesztők végez-nek. Az erjesztők viszont csak úgy képesek helyesen megfelelni feladatuknak, ha a sejtben egészen kis meny-nységben olyan anyagok vannak, melyeket főleg mint vitaminokat és ásványi sókat veszünk magunkhoz. A táplálkozás harmadik feladata ezek szerint: *biztosítani a szervezet sejtjei számára az életfolyamatokhoz (táp-anyag elégetése és felépítése) szükséges legjobb feltéte-leket.*

Ha most már azt akarjuk tudni, hogy az eddig fel-sorolt anyagokból mennyit kell elfogyasztanunk, akkor azt mondhatjuk, hogy egészséges felnőtt embernek, ha *közepes* testmunkát végez és napi kb. 3000 kalóriát

termel, naponta a következő mennyiségű anyagokat kell táplálék formájában magához vennie:

Teljesértékű fehérje*	70	gramm**
Zsír	100	"
Szénhidrát	500	"
A-vitamin	5	milligramm
B ₁ -vitamin	1.8	"
B ₂ -vitamin	2.7	"
B ₆ -vitamin	18	"
C-vitamin	70	"
D-vitamin	felnőttek ügylát-szik nem szük-séges, csak gyermekkorban	
E-vitamin	?	milligramm
K-vitamin	?	"
Konyhasó	1.7	gramm
Mész	0.8	"
Foszfor	0.8	"
Vas	12	milligramm
Réz	?	"
Jód	0.06	"
Kén	0.7	"

Láthatjuk, hogy egyes anyagok napi adagja szinte elképzelhetetlenül kicsi. Így pl. jódot csak a milligramm ¹/₁₀₀-ad részében kell magunkhoz venni. Hogy ezek az anyagok ilyen parányi mennyiségben is nélkülözhetet-lenek a szervezet számára, éppen a jódot esetében teljes mértékben igazolta a golyvás megbetegedések nagy száma az olyan területeken, ahol a víz és a talaj (így a növényi táplálékok is) jódszegények. Ilyen vidékeken élő lakosság számára jódtartalmú konyhasót hoztak for-galomba és ez a konyhasó a golyvás esetek előfordulását nagymértékben csökkentette.

Lássuk most már, hogy ezek a szükséges anyagok (lehet őket „*nülkülözhetetlen táplálkozási tényezők*“-nek nevezni) milyen arányban fordulnak elő néhány, gyak-rabban fogyasztott táplálékban.

Szokásos általában két főcsoportra osztani táplálé-kainkat élettani szempontból, az ú. n. „*védőtápanya-gok*“ és a „*kalóriát adó tápanyagok*“ csoportjára. Az előbbieket a fehérjén, szénhidráton és zsírokon kívül na-gyobb mennyiségben tartalmazzák a vitaminokat és ásványi anyagokat, vagyis védik a szervezetet az ezek hiányában fellépő betegségek ellen. A kalóriát adó táp-anyagok főleg csak fehérjét, szénhidrátot és zsírt tartal-maznak. Fenti összeállítás szerint a tej, tojás, barna-kenyér, gyümölcsök, főzelékfélék védőtápanyagok, míg a szalonna, fehér kenyér és rizs inkább kalóriát adó tápanyagok.

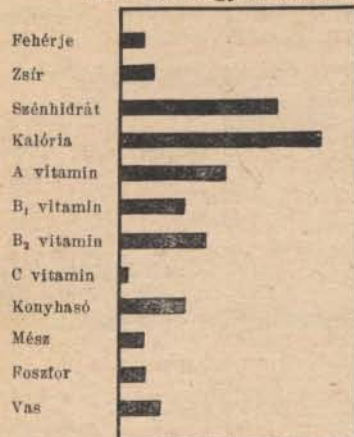
Fentiekből magától adódik, hogyan kell ezt a szé-pen felépített elméletet a mindennapi étkezéssel kapcsola-tosan egészségünk javára kamatoztatni. Legfontosabb feladat, hogy naponta megadjuk szervezetünknek védő-tápanyagok formájában a nélkülözhetetlen táplálkozási tényezőket és csak ezután fedezzük fennmaradó kalória-szükségletünket, vagy csillapítsuk éhségünket kalóriát adó tápanyagokkal. Általában eleget tehetünk a táplál-kozásélettani követelményeinek, ha étrendünk *vegyes* és benne többféle védőtápanyag szerepel. Az *egyoldalú táplálkozás még akkor sem helyes, ha csak védőtáplálé-*

* A fehérjék csoportjába igen sok anyag tartozik, melyek a szervezet szempontjából nem mind egyforma értékűek. Teljes-értékű az a fehérjeféleség, mely a szervezet számára a legalkal-masabb összetételű. Allati fehérjék (tej, hús), a burgonya és szója-bab fehérjeje általában teljesértékűek, míg a növényi fehérjék leg-nagyobb része nem teljesértékű. Ez utóbbiakból sok esetben jóval többet kell fogyasztanunk, hogy szervezetünk fehérjeszükségletét fedezhesük.

** A táplálkozásélettanban az anyagok súlyegysége általában a gramm.

*** A ?-el megjelölt esetekben a pontos adag mennyisége még ismeretlen.

Ideálisan legjobb összetétel.

Tehéntej.

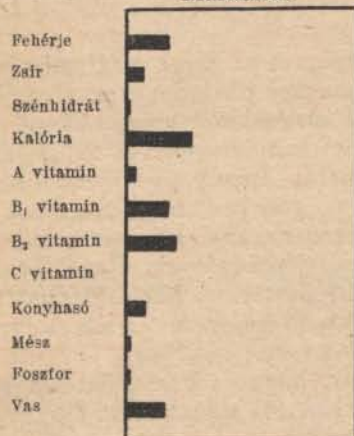
Burgonya.

Rizs.

Marhahús.

Disznóhús.

Tojás.

Paraj.

Szalonna.

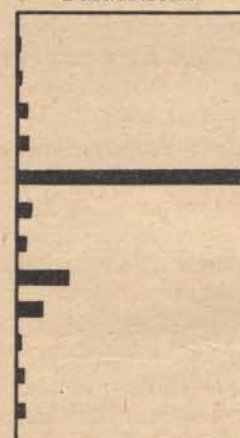
Vaj

Káposzta.

Paradicsom.

Fehér kenyér.

Barna kenyér.

Száras bab.

Alma.

kokból áll. Ezt könnyen megérthetjük az alábbi összeállításból:

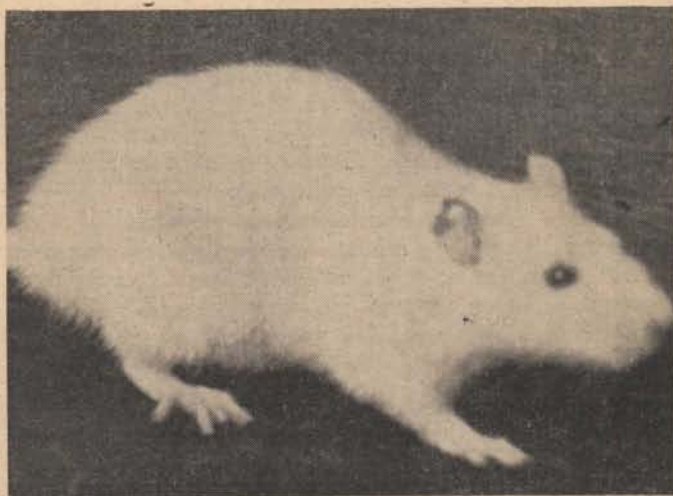
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	Napi szükséglet	1 kg. fehér kenyér + 20 dkg. szalonna	1 kg. barna kenyér + 20 dkg. szalonna	1 kg. barna kenyér + 1/2 l. tej + 10 dkg. szalonna	Előbbi + 30 dkg. paraj	Előbbi + 20 dkg. körté
Fehérje	70.0	84.7	100.0	107.7	117.9	119.1
Zsír	100.0	156.6	170.0	102.8	104.0	104.0
Szénhidrát	500.0	578.0	510.0	534.0	544.5	568.5
Kalória	3200.0	4190	4000	3600	3700	3800
A-vitamin	5.0	0.9	1.0	4.5	29.0	29.0
B ₁ -vitamin	1.8	0.9	2.8	2.7	2.9	3.0
B ₂ -vitamin	2.7	0.5	1.0	1.8	2.5	2.7
C-vitamin	70.0	0	0	0.7	66.7	72.7
Mész	0.8	0.3	0.6	1.3	1.5	1.5
Foszfor	0.8	0.9	0.9	1.3	1.5	1.5
Vas	12.0	2.6	38.0	38.0	45.8	46.4

Ebben az összeállításban szemléltető példaképpen kiszámítottuk, mennyi nélkülözhetetlen táplálkozási tényezőt kap egy átlag könnyebb munkát végző ember, ha napi kalóriaszükségletét különböző tápanyagfélésekkel fedezi. Ha csak kalóriát adó tápanyagokat eszik (jelen esetben a II. rovat: 1 kg. fehér kenyér + 20 dkg. szalonna) kalóriaszükségletét bőven fedezte, ellenben hiányos lesz vitaminellátása, mész- és vasellátása (a hiányok az összeállításban vastagon vannak szedve). Ha a fehér kenyér helyett barna kenyeret eszik (III. oszlop), akkor B₁-vitamin- és vasellátása megjavul, ellenben még mindig nem kap elegendő mennyiségben szervezet A-, B₂-, C-vitamin és meszet. Ha 10 dkg. szalonna helyett 1/2 liter tejet iszik (IV. oszlop), megjavult mészszükségletének ellátása. Ha az előbbihez még naponta 30 dkg. parajt is fogyaszt (V. oszlop), lényegesen javul A-, B₂- és C-vitamin ellátása, de a szükségletet még mindig nem éri el. Ezt a hiányt pótolhatja azzal, ha naponta még két körtét (20 dkg.) is eszik (VI. oszlop).

A helyes vegyes táplálékból sohasem hiányozhatnak a tej. A tudomány mai állása szerint semmiféle más táplálékfélésekből sem tudunk olyan összetételt készíteni, mely a szervezet számára szükséges anyagokat annyira megfelelő formában és felhasználható alakban tartalmazná, mint a tej. A táplálkozásélettan fontos szabálya az, hogy felnőtt embernek naponta legalább 1/2 liter tejet kell fogyasztania szervezete egészségének megóvása szempontjából.

A táplálkozásélettan említett pontos szabályait a kutatók nagyjában két módon tudták megállapítani: a már említett laboratóriumi állatok és nagyobb ember-tömegek megfigyelése segítségével. Kísérleti állatok — elsősorban a fehér patkány és a tengeri-malac — igen jó segítőitársai az orvostudománynak táplálkozási kísérletekben. Különösen alkalmas ilyen kísérletekre a fehér patkány két okból. Egyrészt, mert csaknem teljesen ugyanolyan táplálékösszetétel mellett marad egészséges és fejlődik normálisan, mint amilyen a helyes összetételű emberi táplálék, másrészt a patkány élettartama sokkal rövidebb, mint az emberé, életfolyamatai gyorsabbak. Ennek következtében olyan betegségek vagy változások, amelyek az emberben hosszú idő alatt fejlődnek ki — mint a helytelen táplálkozás okozta betegségek legnagyobb része — a fehér patkányban rövid időn belül kifejlődnek (ami az emberi életben 2 év, a patkány életében kb. 1 hét). Ha most már azt akarjuk vizsgálni, vajon egy kérdéses táplálékösszetétel megfelel-e a helyes követelményeknek, pár héten keresztül kis állatainkat ilyen étrendre fogjuk. Ha az állatok pár hét alatt

megbetegszenek, úgy a táplálékösszetétel nem helyes, ha nem betegszenek meg és szabályszerűen fejlődnek, úgy az összetétel jó.

Helyes összetételű táplálékon tartott egészséges fehérpatkány.

Az előbbinek testvére; 6 héten át olyan táplálékot kapott, amelyből hiányoztak a „védő tápanyagok”.

Embereken általában vagy úgy végeznek táplálkozásélettani vizsgálatokat, hogy hosszabb ideig ismert összetételű táplálékra fogják őket és egészségi állapotukat figyelik (ilyen kísérlet történt Amerikában önként vállalkozókon, Magyarországon jelenleg folyik ilyen kísérlet gyermekeken, Doboz községben), vagy pedig pontosan feljegyzik hosszabb időn át, hogy mit fogyasztottak és a fogyasztott ételek összetételét kiszámítják. Ugyanekkor a vizsgált embertömeg egészségi állapotát is pontosan ellenőrzik. (Hazánkban ilyen adatfelvétel Valkó községben történt).

Ha ételünk összetétele nem felel meg az élettani követelményeknek, egészen bizonyos, hogy hosszabb-rövidebb idő múltán megbetegszünk. Ha egyes táplálkozási tényezők étrendünkben teljesen hiányoznak, akkor aránylag rövid időn belül igen súlyos — többnyire halállal végződő betegségek — lépnek fel szervezetünkben. A fehérje teljes hiánya rövid időn belül halálhoz vezet, A-vitaminhiány súlyos, vakssággal végződő szemfekélyesedést okoz, B-vitaminhiány ideggyulladásához és bénasághoz, D-vitaminhiány angolkórhoz, vashiány súlyos vérszegénységhez vezet, míg a C-vitamin teljes hiánya a skorbutnak nevezett, vérzékenységen, szájfekélyesedés-

ben és általános legyengülésben nyilvánuló betegséget, méz- és foszforhiány a csontok és fogazat betegségeit, valamint görcsökből nyilvánuló megbetegedéseket okoz.

Nálunk a táplálkozás nem annyira egyoldalú, hogy egyes táplálkozási tényezők hosszabb ideig tartó teljes hiányával számolhatnánk, ezért a fent említett betegségek igen súlyos formái sem túl gyakoriak. Kínában pl., ahol ezrek és ezrek táplálkoznak kizárólag hántolt rizzsel, a hiánybetegségek legsúlyosabb formái gyakran észlelhetők (nézzük meg a hántolt rizs összetételét és ezt könnyen megérthetjük).

Sajnos azonban Hazánkban is előfordul igen sok megbetegedés, mely minden kétséget kizárólag rossz táplálkozásra, azaz egyes nélkülözhetetlen táplálkozási tényezők hiányos mennyiségű, vagy rövidebb ideig teljesen hiányos fogyasztására vezethető vissza. Sok közül csak egy párat említsünk: a kora tavasszal fellépő könnyű elfáradás, náthára, influenzára való nagyfokú hajlamosság csökkent C-vitamin-ellátottság következménye; gyakori epekő- és vesekőképződés, valamint a szűrőületben való látásromlás (ú. n. farkasvakság) hiányos A-vitamin-ellátottságra; egyes ideg- és gvmorbajok hiányos B₁-vitamin-ellátottságra, gyermekekben még ma is gyakori angolkór nagyrészt hiányos D-vitamin-, valamint méz-ellátottságra vall.

Egy fontos körülményt nem szabad szem elől tévesztetni, azt ugyanis, hogy a helytelen táplálkozás okozta károsodások sohasem jelentkeznek egyik napról a másikra, mint ahogyan a betegségek esetében általában megszoktuk. Szervezetünk meglehetősen erős, igyekszik a helyes életfolyamatokat hosszú ideig fenntartani anélkül, hogy sejtjeinek a működéshez szükséges nélkülözhetetlen táplálkozási tényezőket megadnánk. Ezért hónapok, sőt esetleg évek mulhatnak el úgy, hogy helytelen táplálkozás mellett látszólag teljes egészségnek örvendünk. De ez csak látszat, mert sejtjeink előbb-utóbb kifáradnak a rájuk rótt nehéz feladatokról és felmondják a szolgálatot akár betegség, akár a fertőzésekkel szembeni csökkent ellenállás, vagy idő előtti megöregedés formájában.

PORTYÁZÁS

Részeges férjem az egész nyugdíját elissza és durvaságai ellen sokszor csak a három nevelésre szoruló, éhező gyermekünk tud megmenteni. Birkóznak italos apjukkal, aki átkoz engem és átkozza a gyermekeket, én meg átkozom őt, gyermekeink pedig egyszer majd átkozni fogják apjuknak és anyjuknak talán még az emléket is, mert hiszen ilyen családi életben a hibák és felelősségek összekeverednek a gyermekek szemében és nem tudják igazán tisztelni azt a szüleijüket sem, aki maga is áldozata a másik gonoszságának.

Ezt egy nyugdíjas csendőr felesége írja a levelében. A züllött családi életet tömörebben és találékosabban leírni alig lehetne. A szeretet helyét elfoglalta a kölcsönös átkozódás. Az ilyen sorsra jutott asszony darabig viseli a keresztet, menti a menthetőt, de az ő ereje is véges, egyszer elveszíti a józanságát ő is, amikor már nem tud mérlegelni, nem tud egyengetni, nem tud nagyobb bajt ildozatokkal megelőzni. Egyszer ő is eljut oda, hogy ha pusztulás, hát akkor legyen pusztulás. A gyermekek pedig? Szegények!...

Azon a sokat emlegetett első pohárka boron, egy meg nem gondolt durva szón, az első haszontalanul el-

költött pengőn kezdődnek az ilyen sorsok. Kezdet a pusztulásnak is van, a kezdet pedig mindig jelentéktelennek látszó apróság. Józan szem kell hozzá, hogy idejében meglássuk. Ha ez sikerül, akkor még futja az akaratból, hogy a baj továbbterjedését megátolja az ember. Az első pohárnál, az első elherdált pengőnél, az első igazságtalanul bántó szónál kell felismerni a bajt és akkor kell gyökeresen kiirtani a kórokozót. Nem holnap, hanem ma, mert holnap talán már késő lesz.

Az élet nem banküzlet, ahol a váltót prolongálni lehet. A sors szigorúan betartja és betartatja a határidőket. A meneküléshez mindenki előtt nyitva hagyja egy darabig a kaput, de ha egyszer lezárta, akkor ahhoz nincs többé kulcs. Akkor már csak az átok marad. Átok és átkozódás azokra, akiket egyszer szerettünk (amit leírni is borzasztó). A család csupa élőhalottból áll. Egyetlen kapocs köztük a züllés közössége, ami sokszor oda fajul, hogy egyik a másikat szándékosan és tudatosan pusztítja erkölcsi és minden más javai-ban. Az ilyen családban mindenki mindenkinek ellensége, sokszor már maga sem tudná megmondani, hogy pillanatnyilag miért.

Nem a bor ellen akarunk most itt beszélni. Inkább másra, talán ennél is fontosabb dologra hívjuk fel az olvasó figyelmét. Ez pedig az, hogy a házasságkötést nagyon, jobban, sokkal jobban meg kell gondolni, mint sokan teszik. Mennyi házasságot kötnek meg az emberek, amiről egyik vagy másik fél, esetleg mindkettő előre tudja, hogy nem lesz zavartalan. De mert az összes nagynénik ezt már így határozták, mivel az ismerősök is így könyvelték el, mivel az ismeretség már elhúzódott, mivel már megvan a kelengye is, mivel a lakást már kibérelték, mivel már a két mangalicát is befogták hízásra, mivel kényelmesek és gyávák vagyunk ahhoz, hogy aggodalmainkat a másikkal nyíltan közöljük, mivel fázunk minden elhatározó lépéstől, ami az életünk menetébe változásokat hozna, mivel, mivel... mindmégannyi önmagában jelentéktelen szempont, amihez mégis vakon és tehetetlenül ragaszkodunk, hogy aztán néhány év múlva nekifogjunk az átkozódásnak.

Gondoljuk meg a házasságkötést. Nem számítanak ebben sem a nagynénik, sem a mangalicák. Senki és semmi sem számít, csak a magunk érzése, esze és ösztöne, mert a jó házassághoz ez a három együttesen kell. A csendőr sokáig vár a nőülési engedélyre, ideje sokkal több van, mint másnak ahhoz, hogy megismerje az arát és annak is arra, hogy megismerje a vőlegényét. Ha már várni kell, akkor használjuk fel az időt csakugyan a megismerésre s ha úgy találjuk egy napon,

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Próbacsendőrök tankönyve, 4.— P.

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekk-számlájára történő befizetéssel eszközölendő.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás

kifogyott, ennek rendelését egyelőre mellőzni kérjük. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

hogy az első szerelmi vallomás tévedés volt, akkor ebből ne csináljunk titkot, mert az ilyen elhalgatott sorsdöntő dolgok egyszer menthetetlenül előjönnek és fejbeverik azokat, akik lustaságból vagy gyávaságból elbújtak előlük.

A szerelem különben sem egyedüli alapja a házasságnak. A szerelemben túl nagy szerepe van a haj színének, a száj ívelésének és a bokák formájának. Egyik sem biztosíték arra, hogy a lázító külső alatt olyan ember érez és gondolkodik, aki csakugyan nekünk lesz jó élettársunk. Lehet, hogy másnak nagyon jó felesége lenne, csak éppen nekünk nem. És viszont lehet, hogy mi meg kiváló férje lennénk más valakinek, csak éppen annak nem, akinek a külseje fellobbantotta bennünk a szerelmet.

Erről a kérdéstről mindent tudni nem lehet, annyira nehéz kérdés. De legalább annyit tudjunk róla, hogy nehéz kérdés. Ha ezt tudjuk, akkor gondolkodunk is a szerelem mellé. S ha egyszer gondolkodásba fogtunk, akkor már ez jó út. A gondolatok mind újabb gondolatokat teremtenek, a gondolkodó ember érdeklődik, az érdeklődés pedig magától is elvezet a megismeréshez.

Tévedés ne legyen, nem vagyunk hívei az úgynevezett érdekházasságnak, amit teljesen a józan értelemre szoktak bízni az emberek. Az érzésnek nélkülözhetetlen a szerepe a házasságkötésben, de nélkülözhetetlen magában a házasságban is. Éppen ezért vigyázzunk arra, hogy akit választunk, az a józan eszünk szerint is méltó és alkalmas legyen arra, hogy érzésünk iránta a házasságban, annak sok gondjában is megmaradjon.

Lelkiismeret dolga ez nemcsak azért, mert a magunk és még egy ember sorsát döntjük el vele, hanem meghatározzuk a sorsát a gyermekeknek is. Boldog gyermek csak jó házasságban van, a rossz házasságban pokol a gyermek sorsa.

Az az árnyék, ami a gyermek mellé a szülői házban szegődik, soha el nem hagyja az embert. Lehet később bármilyen szerencsés az élete, a gyermekkori keserűségek árnyéka ott van a lelkében és az arcán. A szülők veszekedését elfelejteni nem lehet. A szülők marakodása és durvasága pusztítóbb a vitriolnál. Aki házassodik, ne magára, hanem a gyermekekre gondoljon. Túl nagy felelősség ez, törvényei szétágazók és könyvben megírva nincsenek, de becsületes gondossággal, elmentéses természetek vagy látszatok felismerésével az életnek ez a nehéz felelőssége is elviselhető és megoldható.

Egy mexikói kukoricatábla közepén megnyílt a föld. Kilométeres kráterből felcsapott a tűz, meg a láva. Tüzhányó lett ott, ahol tegnap még a mexikói földműves szalonnát sütött, ha ugyan ért hozzá a jámbor.

A mi kukoricatábláink ilyen csodát még nem láttak, ne is lássanak. A mi országunkban engedelmes, szelid a föld. Indulatait nem nálunk tombolja ki, hanem a világ más részein. Ezért vagyunk mi is más emberek, mint a föld más részein lakók.

Az ember olyan, amilyen a föld, ahol lakik. Ez határozza meg egyéniségét és sorsát. Nekünk gondolatnak is szörnyű, hogy a csorvási határban egyszer csak megnyílik a kukoricásban a föld és tüzet vág a felhők felé. A mexikói, a japán és más földrengéses, vulkanikus világrészek lakója pedig ezt is megszokta. Nem vagyunk

egyformák mi emberek. A föld képe sem egyforma, mi sem lehetünk azok. Sem a szokásaink, sem a gondolataink, sem az életfelfogásunk, sem a földhöz fűződő viszonyunk. Vannak alapvető általános emberi törvények, de ezek csak az emberi lét legelemibb alapjára vonatkozhatnak mindenütt a világon.

Ők mexikóiak, nekik van tüzhányójuk a kukoricában, mi magyarok vagyunk s nekünk nincs. Ezért vannak fajok és nemzetek s ezen nem is fog változtatni soha senki. Hiába hirdetik, hogy az emberi sorsot világot átfogóan egységesíteni lehet, mert nem lehet. Mi úgy, ahogy vagyunk, mindenkor magyarok maradunk, mert ha már nem vagyunk azok, akkor sehogy sem vagyunk. A mi létünk és a nemzeti lét elválaszthatatlan. Ha az egyiket meg akarjuk védeni, a másikat is meg kell védeni.

Társnak a létben ne az embert keressük, hanem a magyart. Csak az lehet igazi társ. Amit általában embernek nevezünk, az csak távoli ködös fogalom s mindössze annyi megfoghatót tudunk róla, hogy egyik része tüzhányók tetején, másik része jéghegyeken, harmadik része napot soha be nem bocsátó őserdőben él. Ők is emberek, dolgoznak, beszélnek, emberek, de nem magyarok. Idegenek és mindig azok is lesznek.

Ha pedig így áll a dolog, szabad-e a magyart a magyarnak bántani?

A próbaesendőr.

Arca vidám, szeme ragyog,
Ritkán komoly, mint a nagyok,
Nyomozásra nuncs még gondja,
Kakastollát büszkén hordja.
Ha viccelnek, ő az alany,
De a szíve mindig arany,
Megteszi amire kéred:
Megeteti a csirkéket,
Nyáron gyomlál, fát vág télen,
Dolgos keze sohse tétlen.

Pénztárcája üres, lapos,
Így vasárnap ő a napos,
De emellett egészséges,
Kedvence a túrósrétes.
Ebéd után rögtön fölkel,
Kezében az egyik könyvvél
A sarokba visz az útja
S magol, ujját fülbedugva.

Szemlén sem fél, szinte csodás,
Elfújja, hogy mi a lopás,
Igazolás, kikérdezés;
Másnak sok, de neki kevés.
Szolgálatban folyton kérdez,
„Örmester úr, mért az, mért ez?”

Feje csupa paragrafus.
Este mindig ő a kapus
S ha lefekszik már mindenki,
A tanulást újra kezdi.
S mikor végre várja ánya,
Álmában is minden vágja:
Megmutatni, telik tőle,
Jó csendőr lesz még belőle.

Dr. nemes Kacsokics Balázs
főhadnagy.

Bűnügyi apróságok.

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** ezredes.

A vérnyomok a bűncselekmények nyomozásánál fontos szerepet játszanak. Jelentőségük nem csupán az úgynevezett véres bűncselekményeknél van (gyilkosság, szándékos emberölés, testisértés, stb.), hanem egyéb bűncselekményeknél is lehet. Gondoljunk pl. arra, hogy a betörő az ablakon keresztül behatolva, megvágja közben a kezét, vagy gondoljunk egyes vadászati kihágásokra stb.

A vérnyomok mennyiségéből, összetételéből, elhelyezkedéséből, alakjából, rendszerint fontos következtetéseket lehet levonni. Akadnak olyan esetek is, amikor a helyszíni vérnyomokból világosan ki lehet olvasni azt, hogy „mi történt“, sőt azok a tettes kilétére is támpontot szolgáltatnak.

A vérnyomok tudományos vizsgálata nem a csendőr dolga, de ismernie kell jelentőségüket, tudnia kell, hogy hol bukkanhat rájuk és értenie kell a vérnyomok szakszerű kezeléséhez (megóvás, csomagolás, stb.), hogy változatlanul kerüljenek a vizsgálatra hivatott szakértő kezeihez.

Kíváncos volna, hogy a vérnyomokkal a helyszínen mindig törvényszéki orvos foglalkozzék. Ez azonban legfeljebb csak igen súlyos esetekben lehetséges. Legtöbbször a csendőrnek kell a helyszínen a vérnyomokat felkutatnia és azokból a történeteket leolvasni. Utalok itt a „Bűnügyi Nyomozástan“ I. kötetének vonatkozó fejezeteire.

Az alábbiakban néhány olyan példát nyujtok a vérnyomokkal kapcsolatosan, amelyeket a bűnügytörténet feljegyzett.

Halott asszonyt találtak egy lépcső aljában. Az volt a látszat, hogy az asszony lezuhant a lépcsőn és halálra zúzta magát. A boncolás a koponyának és gerincoszlopnak zuhanás következtében beállott törését állapította meg. Ezzel szemben a helyszínelésnél a legfelső lépcsőfoknál a falon, kb. 1 és 1/2 m magasságban freccsent vérnyomokat találtak. Ezek a vérnyomok úgy néztek ki, mintha verőér-sérülésből származnának. A hullát újból megvizsgálták és a jobb halántékon valóban feltépett verőeret találtak. A nyomozás további folyamán azután bizonyítást nyert, hogy az asszonyt még odafent agyonütötték és csak azután lökték le a lépcsőn. Ebben az esetben a vérnyomok elhelyeződése szolgáltatott döntő bizonyítékot.

Egy másik alkalommal Mannheim német városban egy cselédleányt agyonverve találtak szolgálatadói ebédlejtőjében. A helyszínelésben résztvevő orvosszakértő a vérnyomokból a bűncselekmény egész lefolyását rekonstruálni tudta. A falon levő vérfröccsenések megmutatták, hogy a szerencsétlen áldozatra hol mérte a gyilkos az első csapást, vérnyomok mutatták a leány menekülési irányát, majd az ajtó közelében azt a helyet, ahol összerogyott és az utolsó csapásokat kapta. A falon felfedezett egyik véres lenyomat a gyilkos eszköz alakját mutatta. Végül az ajtón talált véres ujjnyomok azonosnak bizonyultak egy gyanúba vett munkás balkeze első két ujjának lenyomatával, úgy, hogy a vérnyomok helyes és alapos felkutatása és értékelése az egész bűnügyi rejtélyt megoldotta. Itt a bizonyítékokat a vérnyomok elhelyeződése és alakja szolgáltatta.

Dr. Jones new-orleansi orvos azt a feladatot kapta egyszer, hogy egy gyanúsított ruházatát vizsgálja meg abból a szempontból, hogy van-e azon vér. Dr. Jones

a vizsgálat alkalmával a ruházaton vérnyomokat fedezett fel. A vérnyomok részeit mikroszkopiai vizsgálatnak vetette alá és megállapította, hogy a vérben a fehér-versejtek száma igen nagy. Az orvos ebből arra következtetett és azt a szakvéleményt adta, hogy akitől a vérnyom származott, minden valószínűség szerint maláriában szenvedett. A további nyomozás megállapította, hogy az áldozat, egy aggastyán, a gyilkosság idejében valóban maláriában szenvedett. Ilyenformán a szakértői megállapítás fontos bizonyítékká vált.

Dr. Jeserich német bűnügyi vegyész egyik előadásában a következő esetet említette meg:

Egy tanya leégett. A tűz eloltása után az égési maradványok között megszenesedett holttestet találtak. A vér vizsgálatával megállapították, hogy az szénagtól (szénoxid) teljesen mentes. Ezzel a megállapítással bizonyítást nyert, hogy az elhalt ember füstöt nem lélegeztetett be, tehát a halála nem megégés által következett be, hanem már előbb halottnak kellett lennie. Annak ellenére, hogy a megszenesedett holttesten külsérelmi nyomokat már nem lehetett megállapítani, a vérvizsgálat alapján a nyomozás gyilkosság gyanúja miatt megindult. A tettes az elhalt fia személyében kézre is került, aki apját agyonverte, majd hogy cselekménye nyomait eltüntesse, rágyújtotta a tanyát.

A két utolsó esetben a vér összetétele szolgáltatott fontos bizonyítékot.

Páris környékén elkövetett gyilkosság alkalmával a gyanúsított mellényén vérnyomokat találtak. A gyanúsított azzal védekezett, hogy a gyilkosság napjának reggelén, mint hivatásos ápoló, véres műtéten vett részt. Műtét közben levetette mellényét és azt egy műtőasztalra helyezte. Itt véreződhetett be a mellénye. A vérnyomok alakjának pontos vizsgálata ezzel szemben kimutatta, hogy a mellényen levő vérnyomok nem vérbe mártástól, hanem vérfreccsenéstől eredtek.

Egy másik esetben a gyilkos a helyszínen zsebkendőt felejtett, amelybe a gyilkosságnál használt véres kését beletörölte. A zsebkendő olyan híven megőrizte a kés véres lenyomatát, hogy azt a gyanúsítható személy késével azonosítani lehetett.

A fenti két esetben a vérnyom alakja szolgáltatott bizonyítékot.

A gyanúsított kikérdezéséhez (eltekintve az úgynevezett előzetes kikérdezésektől, amelyeknél azonban még nem gyanúsítottként kérdezzük ki) csak akkor kezdünk hozzá, midőn már mindazoknak az adatoknak birtokában vagyunk, amelyeknek eléltetésétől a gyanúsított lelki megtörését és beismerését várhatjuk.

Kivételesen — különösen kezdő bűnözőkkel szemben — meg lehet próbálkozni az úgynevezett „megrohanással“, vagyis midőn — anélkül, hogy kellő adatok lennének birtokunkban, egyszerűen a gyanúsított szemébe mondjuk, hogy őt tartjuk bűnösnek. Néha sikerül. De mivel a fegyver visszafelé is elsülhet (a gyanúsított megmakacsodik, hallgat és még óvatosabbá válik), a megrohanás alkalmazását nagyon meg kell fontolni. Hivatásos bűnözővel szemben megkísérelni sem szabad. Fontos, hogy a megrohanás és a bűncselekmény elkövetése között ne teljen el hosszabb idő (a gyanúsított még tette lelki hatása alatt áll és még nem volt ideje arra sem, hogy a védekezésre alaposan felkészüljön). Csak olyan súlyos bűncselekményeknél van eredményre kilátás, amelyek lelkileg magát a tettest is súlyosan megrázták.

Természetes, hogy a megrohanás alkalmával is kell már valami bizonyítéknak a kezünkben lenni.

Egy németországi kisvárosban a huszas évek elején délután 5 óra tájban egy burgonyanagykereskedő feleségét — az üzleti útról hazatérő férje és fia — a konyhában holtan találták. A szerencsétlen asszony fejét a gyilkos széjjelverte, torkát elvágta és azonkívül több szúrt sebet is ejtett a testén. A holttest mellett az áldozat konyhakését és ollóját találták. A gyilkos a holttest köré könnyen gyuló anyagokat halmozott fel, azután meggyújtotta, hogy cselekménye nyomait eltüntesse. Ez nem sikerült. A tűz kevés levegőt kapott és elsenyvedt. A helyszíni szemle alkalmával megállapították, hogy a gyilkosságot a koraregeli órákban követték el. Erre mutatott, hogy a holttesten azt a kabátot találták, amelyet az elhalt csak a reggeli takarítás idejére szokott viselni (hozzátartozók és a házbellek vallomása) és hogy az ágyak sem voltak még bevetve. A tűzhelyen kis csomó szemét hevert, ami azt mutatta, hogy a gyilkos áldozatát valószínűleg a konyha takarítása közben lepte meg. A boncolás megállapította, hogy az áldozat fejét valami nehéz tompa tárgyval verték széjjel. A többi sérülések a hulla mellett talált és az elhalt tulajdonát képező konyhakéstől és ollótól származtak. A gyilkos különös kegyetlenséggel bánt áldozatával, mert a szakértői megállapítás szerint a holttesten talált sérülések közül több, önmagában is halálos volt. A lakásban az összes szekrények, fiókok ki voltak forgatva. A gyilkos 25 márkát vitt magával, azt a pénzt, amit a burgonyanagykereskedő aznap reggel, üzleti útra való távozása előtt, feleségének a háztartás céljaira átadott. A burgonyanagykereskedő jelentékeny összeget kitevő házi pénztárát a gyilkos nem találta meg s így az érintetlenül megvolt.

A tettes kiléte tekintetében a nyomozás egyelőre teljesen tanácstalanul állt. A gyilkosság bérházban történt. A bérház lakóit egyenkint kikérdezték, közöttük a portást is arra vonatkozólag, hogy a reggeli órákban nem láttak-e valami idegent a házban megfordulni? A portás elmondta, hogy idegent nem látott ugyan, de a kora reggeli órákban megfordult a házban az utca tulsó oldalán szemben lakó zöldségkereskedő. Látta, midőn a lépcsőn a burgonyanagykereskedő lakása felé haladt. Ez az adat első pillanatra értéktelennek látszott, mert:

a zöldségkereskedő szoros baráti és üzleti kapcsolatokban állott a burgonyanagykereskedővel és családjával,

a burgonyakereskedő lakásán úgyszólván naponta megfordult és végül

feddhetetlen előéletű, csendes, dolgozó, kiegyensúlyozott családi életet élő, vézna termetű, jelentéktelen külsejű ember volt, akit ismeretségi köre a tisztaság mintaképének tartott.

A nyomozást vezető rendőrtisztviselő mindazonáltal belekapaszkodott ebbe az adatba, talán azért, mert más adat nem volt, talán azért, mert ösztöne súgta neki, hogy a gyilkossal áll szemben. Foglalkozni kezdett a zöldségkereskedővel, egyelőre mint tanuval, aki nagyon nyugodt volt, de azért a nézése, pillantása nem tetszett a rendőrtisztviselőnek. A helyszíni szemle befejezése után magával vitte a rendőrségre, hogy ott részletesebben kikérdezze.

A rendőrségen székre ültette. Pillanatnyi sugallatot követve, megragadta a zöldségkereskedő kezét, majd azokat magától eltasztva rákiáltott: „Itt a gyilkos, a körmei alatt itt az áldozat alvadt vére, az egész ember

vér és füstszagú!” (Nem kell mondanom, hogy a zöldségkereskedő körmei alatt nyoma sem volt a vérnek, de füst vagy vérszaga sem volt.)

A zöldségkereskedő réveteg tekintettel meredt maga elé, kezére pillantott, majd iszonyodva nyujtotta el magától a kezét és magába roskadva csak annyit mondott, alig hallhatóan: „Igen, én voltam.”

A többi már könnyen ment. A zöldségkereskedő részletes beismerő vallomást tett. Lakásáról, a szerszámok ládjából, előkerült az a véres francia kulcs, amellyel áldozata fejét szétverte.

Érdekes ennél az esetről az indítók is, amely a tisztaság üzleti és családi életet élő kispolgárt az elvetemült, kegyetlen gyilkosság elkövetésére ösztökölt. Az indítók egyáltalán nem állt arányban a cselekmény súlyával. A zöldségkereskedő és az áldozat férje, a burgonyanagykereskedő, ugyanannak a korcsmai törzsasztalnak voltak tagjai, amelynél több hasonló társadalmi állású társukkal a munkával töltött napok után esténként el-sörözgettek és elkártyáztak. Nem folyt itt házardjáték. Esténként a nyereség és a veszteség csupán néhány fillért tett ki. De a burgonyanagykereskedő mindig nyert, a zöldségkereskedő pedig mindig veszített, ha csak filléreket is. A burgonyanagykereskedő üzlete is nagyszerűen ment, a zöldségkereskedő ezzel szemben állandó üzleti nehézségekkel küzdött. A zöldségkereskedő lelkében mindjobban urrá lett az irigység, amely lassan olyan elhatározást váltott ki belőle, hogy azt, amit a sors nem egyformán mért nekik, még gyilkosság árán is kiegyenlíti. Az elhatározást követte a tett.

Amidőn a környéken híre ment, hogy a zöldségkereskedőt a gyilkosság alapos gyanúja miatt letartóztatták, senki sem akart a hírnek hitelt adni. Mindenki meg volt győződve, hogy a rendőrség „mellé fogott”. A hitetlenek között a legelső sorban az áldozat férje és fia állottak. Sehogy sem akarták elhinni, hogy az asszonyt a család legjobb barátja, a mindig korrekt üzletfél, a törzsasztaltárs tette volna el olyan kegyetlenül láb alól.

Ez a leírt eset a sikerült „megrohanáson” kívül többirányú más tanulságot is nyújt. Sohase mondhatjuk a nyomozás elején, hogy ez vagy az nem gyanúsítható, mert róla a cselekmény elkövetése akár jó hírneve, feddhetetlen előélete, akár az indító ok hiánya miatt „nem tételezhető fel”. Itt olyan feddhetetlen előéletű, jóhírnevű, a külseje után ítélve a légynek sem ártó ember személyében derült ki a gyilkos, akinél még csak félig-meddig elfogadható indítókot sem lehetett felfedezni. Arra igazán nem gondolhatott senki, hogy valaki fillérnyi kártyaveszteségek miatt és azért nyuljon a gyilkos késhez, mert a barátnak jobban ment a sora.

Példás volt a cselekmény elkövetési idejének megállapítása is.

Végül a nyomozás során megállapítást nyert, hogy a gyilkos a gyilkosság felfedezése után támadt csődületben állandóan ott nyujtogatta a nyakát a kíváncsiskodók első soraiban. Súlyos bűncselekmények elkövetői, különösen a gyilkosok igen gyakran jelennek meg a bűncselekmény helyszínén, midőn ott a nyomozó munka folyik. Érdeklődéssel figyelnek, amin nincs is mit csodálkozni — hisz a vásár elvégre az ő bőrükre megy. A vasútrobbantó Matuska is ottmaradt a helyszínen. Ez a gyakorlati tapasztalat arra int, hogy a helyszíni szemle alkalmával alaposan szemügyre kell venni a kíváncsiságokat, mert a tettes közöttük lehet. Különösen azoknak kell figyelmet szentelni, akik feltűnően tolakszanak,

kíváncsiskodnak, vagy ellenkezőleg: akik bár ott vannak, de nagyon feltűnően háttérben igyekeznek maradni. Nagyobb ügynél, ha több járőr van jelen, egyiküket meg kell bízni a kíváncsiskodók megfigyelésével. Ki az, aki feltűnően tolakszik, érdeklődik és ki az, aki feltűnően húzódozik, háttérben igyekszik maradni. A Biatörbágyi helyszínen polgáriruhás nyomozót bíztak meg ezzel a feladattal. Ennek a megfigyelő munkája terelte az első halvány gyanút Matuska Szilveszter személyére.

Erich Wulffen német kriminál-pszichologus egyik könyvében egész fejezetet szentel annak a kérdésnek, hogy a bűnöző lelkében milyen homlokegyenest ellentétes érzelmek, adottságok férnek meg békésen egymás mellett. Példaként több esetet sorol fel erre:

A múlt század 80-as éveiben Berlinben egy asztalossegédet rablógyilkosság miatt kivégeztek. Az asztalossegéd hamis név alatt viszonyt kezdett egy egyedülálló, öregedő leánnyal. Egy éjszakán azután saját kezével megfojtotta a leányt és elrabolta megtakarított pénzét. A holttestet a gyilkosság után a lakásban formálisan felravatalozta. Ezzel azt a látszatot akarta kelteni, hogy a leány természetes halált halt. Összekulcsolt kezébe kinyitott bibliát helyezett és azután a lakásból elmene-kült. Már jó távol járt, mikor eszébe jutott áldozata kanári madara. Megsajnálta. Arra gondolt ugyanis, hogy a gyilkosságot esetleg napokig nem fedezik fel és ez alatt az idő alatt a szegény kis madárka éhen, szomjan pusztulhat. Megfordult tehát, visszalopakodott a tett színhelyére (ezzel a rajtakapás veszélyének tette ki magát) és ott a kanárimadár kalitkájának etető- és itató-csészéit színültig megtöltve — újból eltávozott.

Egy másik gyilkos, közvetlenül a gyilkosság elkövetése előtt élete veszélyeztetésével mentett ki egy macskát a vízből. A tanulság ebből: hogy az az ember is lehet gyilkos, aki soha a légynek sem ártott és aki gondosan félre tolta útjából az úton elébe kerülő bogarakat, hernyókat, nehogy azokra valaki rálépjen.

1912. évben Lyon francia városban sorozatos betöréses lopásokat követtek el. A tettes kilétét nem sikerült megállapítani. Használható ujjnyomokat találtak ugyan valamennyi helyszínen, de ezek a nyilvántartásokban nem fordultak elő, így az ujjnyomokat arra az időre tették félre, amikor sikerül más úton gyanúsítható személyhez jutni.

A betöréseket minden valószínűség szerint egy és ugyanaz a tettes követhette el. Ezt az elkövetési mód hasonlóságából következtették. Valamennyi betörést ugyanis elszigetelten álló háztömbökben és mindig a felsőbb emeletek lakásaiban követték el, ahová a tettes erkélyeken vagy ablakokon át jutott (ügynevezett homlokzat megmászó tolvaj). Megpróbálkoztak alapos megfigyelő szolgálat megszervezésével is, de a betörőt nem sikerült újabb betörésen tettenérni. Végül a rendőrségre beérkező számtalan névtelen levél egyike egy Charles Portes nevű marseillesi lakost gyanúsított a betörések elkövetésével. Portest a rendőrség Lyonba kísérte. Portes igyekezett alibit bizonyítani a betörések idejére nézve és azzal védekezett, hogy mindkét lába olyan visszércsomós, hogy segítség nélkül még a lépcsőn sem tud felmenni az emeletre, nemhogy a homlokzato-
kat megmászni. Rendőrorvossal megvizsgáltatták. Por-

tesnek valóban mindkét lába tele volt visszércsomókkal, úgy, hogy védekezése elfogadhatónak látszott. Az alibi bizonyítás is többé-kevésbé sikerült neki, ha nem is látszott teljesen megdönthetetlennek. Mindez azonban nem használt. Ujjlenyomatokat vettek róla. A lenyomatok és a helyszíni ujjnyomok összehasonlító vizsgálata a kétségtelen azonosságot mutatta ki és Charles Portest a bíróság többrendbeli betöréses lopásért 3 évi börtönre ítélte.

Ezt az esetet, amelyet Locart neves francia kriminlista írt le, azért iktattam ide, hogy az ujjnyomok nagy jelentőségére emlékeztessenek. A helyszíni szemlélk alkalmával gondosan, alaposan és szakszerű felkészültséggel kutassunk ujjnyomok után, mert ha felületesen járunk el, fontos és döntő bizonyítékoktól fosztjuk meg magunkat.

EMLEKEZZÜNK!

Szűcs Antal maglódi őrsbeli tiszthelyettest vasút-biztosító szolgálat alkalmával a maglódi vasútállomás közelében 1927 április 2-án egy vonat elütötte.

Császár Sándor bócsai őrsbeli csendőr címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségében 1915 április 5-én Soltvadkerten meghalt.

Demeter István nagyzeréndi őrsbeli népfelkelőt 1917 április 5-én, kőborcigányok járőrszolgálat közben agyonlőtték.

Préda György maroshévízi őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban, 1916 április 6-án, Osztrovecznél elesett.

Tóth József dusnoki őrsbeli tartalékos címz. őrmester, 1918 április 7-én, katonaszökevény kísérése közben, hajókatasztrófa következtében a Dunába fulladt.

Ábrahám Mihály felsőtöröcsvári őrsbeli alőrmester, román hadifogságból hazatérőben, a sipotei táborban szerzett betegségében 1918 április 8-án, Aradon meghalt.

Berta József tiszthelyettes, a móri őrs parancsnoka, 1914-ben a harctéren szerzett sérülése következtében 1930 április 8-án, Budapesten meghalt.

Broczkó Gyula remetevasgyári őrsbeli alőrmester, a szerb harctéren szerzett betegségében 1919 április 12-én, Remetevasgyáron meghalt.

Sztrezenyiczky János zselizi őrsbeli alőrmester, a harctéren szerzett betegségében, 1919 április 13-án, Esztergomban meghalt.

Elni fog a nemzet, amely összetart.

Kit önvétke meg nem hódít, nem hódítja kard.
(Arany J.)

Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen.
(Széchenyi.)

Aki az örökkévalót akarja, annak a mulandóról le kell mondani.

KATONAI ISMERETEK

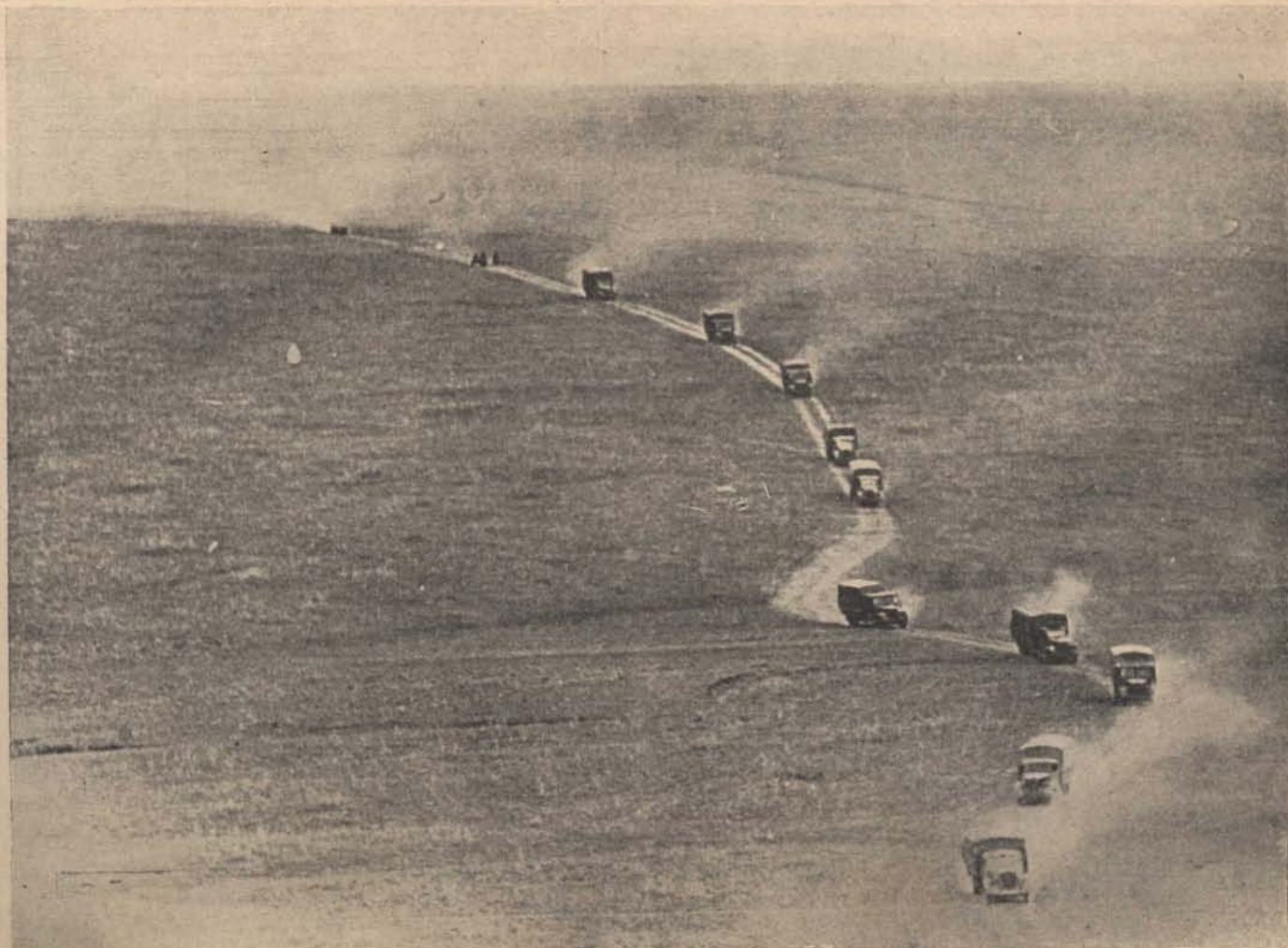
A gépkocsizó lövész kötelékeknek az a feladata, hogy a páncélosokat nyomkövessék és a lerohant területet tartósan elfoglalják. Ez gyalogszerrel lehetetlen volna. A gépkocsizó lövészek külön fegyvernemet alkotnak, nem tévesztendőek tehát össze az alkalmasszerűen gépkocsin szállított gyalogsággal, vagy a gépkocsizó vonatcsapattal, amely a harc megvívásához szükséges anyagot, — lőszert, élelmet, üzemanyagot, — szállítja. A gépkocsizó lövészegység terepjáró gépkocsikon mozog. Legjobban megfelel erre a célra a magyar gyártmányú kiváló „Botond” terepjáró gépkocsi. A gépkocsizó lövészeknek fontos szerepük jut a hírszerzésben és a felderítésben, de gyakran vívnak önálló harcokat is. Rendszerint megkerülik az ellenséget és oldalába vagy hátába támadnak. Ameddig lehet, gépkocsin maradnak; a harcot gépkocsiról szállva vívják. Az ellenség üldözésére is kiválóan alkalmasak. Szorosan együttműködve harcolnak a páncélosokkal, tüzérekkel és a repülőekkel. A hosszú gépkocsioszlopaikat előszeretettel támadják a repülők, ezért majdnem minden kocsin van légvédelemre is alkalmas tüzfegyver. Egymásközi összeköttetésre a rádió és a motorkerékpáros hírvivők

szolgálnak. Egy-egy gépkocsin tíz-tizenkét ember — egy raj — ül. Vannak golyószórós, géppuskás, nehézpuskás, aknavető, gránátvető és gépkocsizó páncéltörőágyús rajok is. A gépkocsizó lövészek válogatott, erős, gyors észjárású, önállóan is alkalmazható harcosok.

Afrikában, a forró égöv alatt elég gyakori a hatvan fokos felmelegedés is, de nappal húsz foknál kevesebbet sohasem mutat a hőmérő. Az éjszaka viszont igen hűvös, sőt hideg. Napközben a levegő szinte izzik és állandóan tinom szemcséjű porral telített. A homoksivatagban kevés a kút, több napig is eltart, míg kútra talál a csapat. Az oázisokban levő kútak szabják meg rendszerint a napi menet-célokat is.

A különleges viszonyok még a háborút is befolyásolják a trópuson. Laza, széles kiterjedésű alakzatokban folyik a harc, melyet páncélosok, repülők és gyalogos csapatok vívnak tüzérség támogatásával. Az előnyomulás lassú, mert a süppedős homokban csak nehezen lehet haladni. A tűző nap erősen felhevíti a páncéljárműveket; a finoman szállingózó por pedig belepiti a motor — páncéljármű és repülő — alkatrészeit. Ennek ellensúlyozására különleges szűrőberendezéseket alkalmaznak.

A trópusokra csak gondosan válogatott, erős,

A gépkocsizó lövészek hosszú oszlopa.

A sivatagi harc.

Homokvihar Észak-Afrikában.

egészséges katonák valók, nemcsak azért, mert a trópusi harc ezernyi nehézségével csak ilyen katonák tudnak megbírkózni, hanem azért is, mert sok és veszedelmes betegség leskelődik ott az emberre. A különleges éghajlati viszonyok miatt minden katonát különleges felszereléssel látnak el, ez a parafasisak, félvászon ruházat, rövid nadrág, napvédő szemüveg és porálarc. A katonák étkezése növényi jellegű, a sok hús fogyasztása itt különösen egészségtelen. Naponta tíz liter vizet is megiszik egy katoná, így igen fontos, — rendszerint utánszállítást kívánó — anyag ez.

A repülők különösen jó szolgálatot tesznek a sivatagi háborúban. Nagy távolságokat tudnak berepülni, jól megfigyelhetik az ellenség mozdulatait, mert a terep rejtőzést nem nyújt. Bombatámadásaikkal megzavarják az ellenség utánszállítását, amely nélkül pedig — különösen a sivatagban — megbénul minden harci cselekmény.

Finnország külön-békekötésének híre minduntalan felbukkan az ellenség propagandasajtójában. Erről azonban szó sincs, harcedzett testvérnépünk jól tudja, hogy számára is élet-halál kérdést jelent ennek a háborúnak győzelmes befejezése. Ennek a háborúnak a kezdetén küzdött már egyszer a finn nép a szovjet hatalommal. Először ekkor vívta ki a világ bámulatát e hadjárat folyamán, a roppant túlerővel szemben folytatott hősie és eredményes harcaival. A moszkvai békében elveszett ugyan Kelet-Karélia jelentős része, de meg kellett hozniok ezt az áldozatot a jövő érdekében. Kelet-Karélia népét áttelepítették Finnországba és megkezdtek a komoly készülődést a jövőre. Ez a jövő nem váratott sokáig magára. A német—szovjet hadműveletek csakhamar megkezdődtek és alig másfél évvel első szovjet háborújuk után újra fegyverfagadtak a finnek! Elszánt támadásaikkal csakhamar visszaszerezték elvesztett területeiket és ma ott küzdenek ősi határaikon. A hárommillió nép a csaknem kekszázmillió ellenséggel!

Finnkatonák a tábortűznél.

A tettenért bűnös.

(Pályázatunk anyagából.)

Korán kezdtem...

Édesapám a világháború kitörésekor Nagylétáról az elsővel vonult be Debrecenbe a volt cs. és kir. 39. gyalogezredhez. Az oroszokkal vívott csatákban fogságba esett, ahol 1918-ban eltűnt és ezt követőleg holtta nyilvánították.

Édesanyám nevelt fel két fiútestvéremmel. Apróságok voltunk s helyzetünket valaki nagyon jól ismerhette, mert apám elmenetele óta, minden télen meglopott bennünket. Egyik nap levágtuk a kövér sertést, de még ugyanaz, vagy másik nap éjjelén a pincéből, illetve a kamrából már el is lopták a húst, zsírt és szalonnát.

Öt éven keresztül nem került meg a tettes, hiába volt panasztételünk az őrsön. A megszállás alatt még a helyszínre sem jöttek a román csendőrök.

Testvérbátyám 1920-ban 16, én pedig 12 éves voltam. Ennek az évnek telén sertésvágás előtt a tolvaj felkereste házunkat és az éléskamrából 1 zsák búzát kb. 80 kg. súlyban ellopott. A zsákon K. S. betűk voltak kivarrva. A hóban a jól látható lábnyom az éléskamrától a tolvaj nem messze levő lakása ajtajáig vezetett. Hiába jelentettük azonban e körülményt a román csendőrségnek, még csak a helyszínt sem nézték meg.

Áldozócsütörtök előtt egy héttel levágtuk a sertést. Bátyámmal korán lefeküdtünk, mert lesre határoztuk el magunkat. Édesanyánk kb. 22 órakor tért nyugovóra, de előbb figyelmeztetett minket, hogy legyünk ébren. A szobában alig aludt el a lámpa, a kutyánk ugatni kezdett. Jeladás volt, hogy valaki közeledik a pincéhez, ahol a szalonnát, húst elhelyeztük. Felkészültünk erre a jelre mi is. Én vasvilágot szorongattam a kezemben — bár nem nagy bátorsággal —, bátyám pedig a kis baltát vette a kezébe és úgy biztatgattuk egymást. Édesanyánk a konyha ajtaját kulecsal szándékosan nem zárta be, hogy a nyitáskor a kules ne nyikorogjon. A konyha ablakából a pinceajtóhoz láttunk, ahová a tolvajnak jönnie kellett. Nem sokáig váraкоztunk, mert a kutyák erős ugatása közben a tolvaj megérkezett, valószínűen arra számítva, hogy a gyerekek úgy sem mernek kijönni. Amikor az ajtóról a lakatot le akarta feszíteni, a konyhából kiléptünk. Észre vett bennünket és futásnak eredt. Mi utána. Én a vasvilával, de kijelentem, hogy úgy még nem félttem soha... A tettes jól futott, semmi reményünk nem volt arra, hogy elfogjuk, ezért bátyám utána kiáltott: „Álljon hát meg!” Hiába... Amikor a kerítésen mászott át, bátyám a kis baltát utána hajtotta. A tolvaj elmenekült, de a balta véresen esett a kerítés mellé.

Másnap hallottuk, hogy a kertszomszédunk bal felső lábszárát az orvos bekötötte. Újból jelentést tettünk a csendőrségen. A román csendőrök el is mentek a gyanúsítottához, de mert az tudott velük románul beszélni, nem csináltak semmit.

Még azon a héten kivonultak községünkbe a románok. Áldozócsütörtökön 16 órakor bevonult Nagylétára 15 kakastollas magyar csendőr és a községet jelképesen megszállta. Parancsnokuk a piactéren az

egybegyült lakosság meleg ünneplése közben rövid, gyűjtő beszédet mondott, kiemelve azt, hogy 2—3 napi tartózkodás után továbbmennek Románia felé. Azt is mondta, hogy akinek bármilyen elintézetlen ügye van, forduljon ismét bizalommal a magyar csendőrséghez.

Panaszát édesanyám is megtette. A szomszéd a sérülését nem tudta igazolni, megkerült a K. S. betűs zsák is. Méltó büntetését így nyerte el a tettes.

Akkor gondoltam először arra, hogy ha megnövök, én is magyar csendőr leszek. Célomat elértem, sőt testvéröcsém is magyar csendőr, a felszabadult Kárpátalján. Legfőbb vágyam, hogy én is mielőbb felszabadult területen, Erdély hegyei közt szolgálhassak.

Kalmár Péter főtörzsőrmester. (Debrecen.)

Kezünkbe sétál a tolvaj.

1940 február hó 15-én Szintai István csendőrrel 21 órakor helyi szolgálatba indultunk. A községben levő koresmák ellenőrzése után, kb. 1/23 óra körül az ekkor már kihalt Fő-utca, a Hangya üzletelyiség kapujában saját kezdeményezésből lesállást tartottunk. Rövid ott tartózkodásunk után észleltük, hogy egy ember közeledik felénk az úton. Balkarjával állandóan a télikabátja bal oldalát igazgatta, mintha a kabátja alatt lett volna valami. Az esetet gyanúsának találtuk, és mert egyébként is ismeretlen volt az illető mindkettőnk előtt, leshelyünkről az illető elé léptünk, mire az meglepetésében — anélkül, hogy egy szót is szóltunk volna, — a kabátja alatt egy zacskóban szorongatott 25 kg. 0-ás lisztet leejtette és siránkozni kezdett, hogy: „Jaj, most loptam először“. Könyörgött, hogy engedjük tovább. Igazoltatása során megállapítottuk, hogy Gálos Ferenc* szerednyei lakos, péksegéd. Most már beismerte, hogy több esetben is lopott lisztet és péksüteményt, amit egy nőismerősének adott.

Megállapítottuk, hogy Gálos jó barátságban volt Grün Jakab kereskedő tanonccal, aki viszont több kétes hírű nőnek jó ismerőse volt.

Grünről is rövidesen kiderült, hogy szolgálatadóját éveken keresztül lopkodta, de a lopásokat olyan ügyesen végezte, hogy szolgálatadója nem tudott róla. Grünről, valamint kétes hírű nő és férfi ismerőseitől — mint orgazdaktól — a járőr a kereskedő legnagyobb csodálkozására és örömeire igen sok és értékes árucikket vett őrizetbe.

Az őr a lesállítás eredményeképpen megismerkedett egy olyan társasággal, melynek sorából később a községi Hangya üzlet egyik betörője és olyan egyén került kézre, aki a községben több lopást és más vagyoneelleni bűncselekményt követett el.

Mike József v. törm. (Szerednye.)

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Honnan származik ez a kifejezés: „Nem ér egy fatkát?“

A batka: pénz volt a XVI. században, de nagyon alacsonyértékű, három darab ért egy krajcárt. Nem volt ugyan fából, de értéke csekélységének hangsúlyozása végett a közhasználat a „fa“ jelzővel ruházta fel.

Előfizetési felhívás.

A Csendőrségi Lapok egyik leggyakorlatibb értékű rovata a „Csendőr Lexikon“. Tizenhat éve ad ez a rovat szakszerű és kimerítő válaszokat bajtársaink kérdéseire. Válaszai közül azok a legolvasottabbak, amelyek a Szolgálati Utasítással kapcsolatosak, mert alig van a csendőrnek olyan ténykedése, amely valamilyen vonatkozásban a Szut.-tal kapcsolatba hozható ne volna.

E rovatok értékes tartalmának teljes hasznosítását megnehezítette az a körülmény, hogy a válaszok a felvetett kérdések sorrendjében, rendszertelenül jelentek meg, tehát inkább csak alkalmi értékűek voltak, mert ha valaki egy régebbi választ ki akar keresni, nem találja meg, mivel nem emlékszik, hogy az a lap melyik évfolyamának melyik számában jelent meg. Kár ez pedig, mert a Csendőr Lexikon mind az oktatást, mind a tanulást rendkívül megkönnyíti és a gyakorlati szolgálatban is jól értékesíthető, mert az abban tárgyalt kérdéseket mind az élet, a gyakorlat vetette fel, az azokban tárgyalt esetek és helyzetek pedig a csendőrségi szolgálatban megismétlődnek.

Vannak, akik a Csendőr Lexikon válaszait kivágták és a Szut. kapcsolatos pontjaihoz be- ragasztották. Ez azonban csak félmegoldás, egyrészt, mert kevesen értek reá erre, másrészt pedig, mert az így „kibélelt“ Szut. túlságosan felduzzadt és nehezen kezelhetővé vált.

Olvasóink már régen kérik a szerkesztőseget: gyűjtsük össze és adjuk ki könyvalakban a Szut.-tal kapcsolatos lexikonkérdéseket és válaszokat. Most eleget kívánunk tenni olvasóink óhajának. Kellő számú megrendelő jelentkezése esetén ki fogjuk adni a Szut. életbelépése óta, tehát 16 éven át megjelent lexikonkérdéseket és válaszokat úgy csoportosítva, ahogyan a Szut. szakaszai és pontjai egymásután következnek. Tartalomjegyzék és tárgymutató fogja megkönnyíteni, hogy mindenki azonnal megtalálja, amit keres.

A mai viszonyok között a könyv kiadására csak akkor vállalkozhatunk, ha arra legalább 2000 előfizető jelentkezik. Kérjük tehát azokat, akik a könyvet megrendelni szándékoznak, közöljék velünk ezt legkésőbb 1943 ápr. 15-ig lapunk utolsó oldalán talált megrendelőlapra.

A kb. 600 oldalnyi könyv ára előreláthatóan 6 pengő lesz. Azt, hogy kiadjuk-e s ha igen, mikor, a megrendelések beérkezése után híreink elején közölni fogjuk.

CSENDŐR LEKSZIKON

4. Kérdés. Róm. kath. lelkész egy menyasszony előtt felfedte vőlegénye életének egyes részleteit, amelyekről — a menyasszony előtt tett közlése szerint is — a vőlegény gyónásából értesült. A menyasszony emiatt az eljegyzést felbontotta. El lehet-e emiatt a lelkész ellen jární s a házasság meghiúsulása miatt tartozik-e kártérítéssel?

Válasz. Bizonyos-e, hogy az eset úgy történt, ahogyan nekünk megírták? Azért kérdezzük ezt, mert a lelkészek a gyónás titkát szigorúan meg szokták őrizni; nincs-e itt a dologban valami félreértés? Jó lenne ezt a feljelentés megtevéle előtt teljes bizonyossággal megállapítani.

A Btk. 328. §-a szerint az ú. n. hivatási titok tiltott felfedése miatt csak közhivatalnok, ügyvéd, orvos, (sebész), gyógyszerész, szülésznő és ezek segédei vonhatók bünvádi úton felelősségre, a lelkész nem. A gyónás titkának elárulását a Btk. nem bünteti, mert a gyónás meghallgatása a lelkésznek nem közhivatalnoki, hanem egyházi ténykedése, ugyanolyan, mint pl. a misézés, amelynek elmulasztását vagy szabálytalan végzését a világi törvények szintén nem büntetik. Ezzel szemben azonban az egyházi törvények a gyónás titkának elárulását szigorú egyházi fegyelmi büntetéssel sújtják (mindennemű javadalomtól való megfosztással, bárminő más egyházi hivatal vagy javadalom megnyerésére való képtelenség kimondásával — u. n. letétellel — és hosszabb ideig tartó elzárással). A feljelentést tehát a lelkész ellen az illetékes egyházi főhatóságnál: a püspöknél kell megtenni.

Kártérítésre a lelkész még abban az esetben sem lenne kötelezhető, ha a házasság az ő titoksértése miatt hiúsult volna meg, mert a házasság nem üzlet, amelynek elmaradt hasznát harmadik személytől követelni lehetne. Egyébként is, valószínű, hogy a menyasszonynak alapos oka lehetett a jegyesség felbontására, kártérítésről tehát már ez okból sem lehet szó. Eljegyzés indokolatlan felbontása esetében a bíróság meg szokta ugyan állapítani kártérítésként azt az összeget, amit a menyasszony vagy szülei a kilátásba helyezett házasság reményében elköltöttek (pl. a vőlegény ellátása, bútor, kelengye stb. beszerzése, lakás kibérlése és berendezése stb.). de igen ritka eset, hogy ezen a címen a vőlegény javára ítélenek meg kártérítést.

5. Kérdés. A hivatalos úton levő körorvost az országúton felkéri, hogy egy közeli házban fekvő súlyos betegnek nyújtson orvosi segítséget. A körorvos ezt sürgős útjára való tekintettel megtagadja. Három óra múlva, amikor vizsztatér, meglátogatja a beteget, aki azonban akkorra bélcsavarodásban meghalt. El lehet-e jární az orvos ellen és milyen cselekmény miatt?

Válasz. Az 1876:XIV. t.-c. 39. §-a szerint a segélynyújtás mindenkinek, aki ehhez tettel vagy tanáccsal hozzájárulni képes, törvényes kötelessége. Elmulasztása a törvény 7. §-ába ütköző, pénzbüntetéssel büntetendő kihágás. Ezenfelül a Kbt. 93. §-a is pénzbüntetéssel rendeli büntetni az orvost, aki veszély esetében az első orvosi segélynyújtást alapos ok nélkül megtagadja vagy elmulasztja. Ezenfelül az orvos ellen e cselekménye miatt fegyelmi eljárást is kell indítani.

Az orvos ellen tehát az idézett kihágások miatt feljelentést lehet tenni, annál inkább, mert — a közlés szerint — a körorvos korcsmák közegészségügyi ellenőrzése és iskolaorvosi tennivalók ellátása végett utazott a szomszéd községbe, e hivatalos tennivalói tehát valószínűleg nem voltak annyira sürgős természetűek, hogy a betegnek nyújtott első orvosi segély jelentős hátrányt okozott volna. Az eljárás az

orvos ellen akkor is megindítható, ha bizonyítást nyer, hogy beavatkozásával a beteg életét már amúgysem tudta volna megmenteni.

6. Kérdés. Mit értünk közfeltűnést keltő bűncselekményen?

Válasz. Közfeltűnő bűncselekmény az, amely a lakosságnak a megszokott felülmúló érdeklődését, felháborodását vagy megrettenését idézi fel. A lakosság ilyen különös érdeklődésére vagy izgalmára rendszerint a bűncselekmény előfordulásának ritkasága, elkövetésének szokatlan módja, a tettes kegyetlensége vagy körmondfonsága, a bűncselekményben résztvevők nagy száma, a tettesnek vagy a sértettnek megkülönböztetett társadalmi állása szokott okot adni. A közfeltűnést keltő esetek, ha a lakosság felháborodását idézik elő, rendszerint közbotrányt is keltenek, de azért nem minden közbotrányt okozó eset kelt egyúttal közfeltűnést is. Ha pl. két piaci árus egymást nyilvánosan trágár szavakkal szidalmazza, vagy ha egy részeg napszámos nyilvános helyen közszemérmert sértő módon viselkedik, a cselekmény közbotrányt okoz, de nem kelt közfeltűnést, mert a tettesek személye a lakosság közvéleményét nem érdekli. Viszont ha pl. egy szerelmes pár közös elhatározással öngyilkosságra határozza el magát s a férfi a nőt és magát is agyonlövi, a cselekmény közfeltűnést keltett, de nem feltűnést okozott közbotrányt is, mert a lakosság a cselekményen nem háborodott fel, hanem esetleg ellenkezőleg: részvételt van az áldozatok iránt.

Aszerint, hogy a bűncselekmény a lakosság milyen vagy mekkora rétegének érdeklődését, felháborodását vagy megrettenését idézte elő, megkülönböztetünk helyi és országos feltűnést. Helyi feltűnés az, amely csak arra a helységekre és e helység közvetlen környékére terjed ki, ahol a bűncselekményt elkövetették; országos feltűnés az, amely az ország egész lakosságát foglalkoztatja. A helyi feltűnést keltő bűncselekmény híre többnyire magától, szájról-szájra terjed el, országos feltűnést rendszerint a hírlapok közleményei alapján szokott kialakulni.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy egyes bűncselekményeket a hírlapok mesterségesen fújnak fel országos jelentőségűvé. Így pl. a Budapesten megjelenő napilapok a fővárosban előforduló bűncselekményeket, főként az ember élete ellenieket, néha akkor is „szenzációt“ kereső bőbeszédűséggel tárgyalják, ha sem magában a bűncselekményben, sem annak elkövetési módjában nincs semmi rendkívüli és a nyomozás teljesítményei sem olyanok, hogy országos hírvérésre tarthatnának számot. Bűncselekményeknek ilyen beállításban való nyilvánosságra hozatala káros, mert igaz ugyan, hogy a hírlapok nyilvánossága a nyomozásnak ittott segítségére lehet, de az ilyen esetleges segítség haszna eltörlődik az erkölcsi kár mellett, amely a bűncselekmények elkövetési módjának és részleteinek nyilvános tárgyalatásából, a nyomozás módszereinek nyilvánossághozatalából, a tettes személyének kiemeléséből stb. különösen az ifjúságra származhatik.

A Szut. 396. pont 3. bekezdése szerint az osztály- és a szárnyparancsnok egyes bonyolultabb vagy közfeltűnést keltő bűncselekmények nyomozására szükség esetében kiváló nyomozóképeségű csendőröket bármely őrsükre kirendelhetnek, a Nyut. 9. pontja pedig a közfeltűnést keltő eseteket, mint rendkívülieket eseményjelentésben jelenteni rendeli.

A csendőrség minden nyomozást egyforma eréllyel és lelkiismeretességgel köteles ugyan végezni, mégis, az utasítás súlyt helyez arra, hogy a közfeltűnést keltett bűncselekmények nyomozása különös eréllyel történjék és hogy a nyomozás eredménye a lehetőség szerint biztosítva legyen. Azért van erre szükség, mert a közfeltűnést keltő bűncselekményeket, valamint azok nyomozását a lakosság a többiélénél élénkebb figyelemmel kíséri, az eredményt számon tartja s ha az sokáig késik, a nyomozó szervekkel szemben türelmetlenné válik. Ilyenkor, amikor a közfigyelem felénk fordul, fokozott gondot kell fordítani arra, hogy a csendőrség nyomozóképeségébe vetett közbizalom és a testület tekintélye csorbát ne szenvedjen. Ezért helyesen cselekszik az őrsparancsnok, ha olyan bűncselekmény esetében, amely — bár esetleg csak az elkövetési helyen és annak környékén — közfeltűnést okozott, akkor is igénybeveszi a nyomozó alosztály közreműködését, ha a bűncselekmény az őrs által is kideríthetőnek látszik, mert ilyenkor jobb többet tenni, mint kevesebbet.

7. Kérdés. *Elő van-e írva, hogy a járőrtáska-hordszija csatjának a hátán hova kell esnie?*

Válasz. Az, hogy a járőrtáska-hordszija csatjának a hátán hol kell feküdni, nincs külön előírva, mert ilyen előírás nincs szükség. A járőrtáska-hordszija ugyanis úgy készülnek, hogy a csat a hátán mindenkinél ugyanabban a magasságban fekszik.

A járőrtáskának ugyanis két hordszija van: a bal karikába erősített csatos csatlék és a jobb karikába erősített lyukas csatlék. A csatos csatlék hossza 31 cm., a lyukasé 110 cm. A járőrtáska hordszija a testhez igazítása kizárólag a lyukas csatlék beállításával kell, hogy történjék; a csatos csatlékot sem megrövidíteni, sem pedig meghosszabbítani nem szabad. Ilyenformán a csat mindenik csendőrnél egyformán a járőrtáska bal karikájától 31 cm. magasságban kell, hogy essék, sem magasabban, sem pedig alacsonyabban nem fekehtik. Így kívánja ezt a felszerelés rendje és egyöntetősége. Azoknál a csendőrökönél, akiknek csatja túl magasban vagy túl alacsonyan fekszik, a csatos csatlékot (hordszija) szabályellenesen megrövidítették vagy meghosszabbították. Zártrendben, de járőrnel is, a különböző magasságban fekvő csatok rendetlenség benyomását keltik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Betöréses lopás kiderítése.

Beküldte: MÉSÁROS GUSZTÁV főörzsőrmester (Debrecen).

Csengersima község elöljárósága 1927. november 9-én a csengeri őrsparancsnokságot, a reggeli órákban, arról értesítette, hogy aznap éjjel a község házába ismeretlen tettesek betörték, az irodahelyiségből a Wertheimszekerényt a község háza végébe kivitték, ott feltörték és a benne volt 180 P készpénzt és 17.000 korona forgalmon kívül helyezett papírpénzt elloptak.

A vett értesülés után vitéz Páll Ignác tiszthelyettes őrsparancsnok magát és még 5 csendőrt az eset nyomozására szolgálatba vezényelte. A járőrök a helyszínre megérkezve helyszini szemlét tartottak. A helyszini szemle alkalmával megállapítást nyert, hogy a tettesek a község háza ajtaját fejszével feszítették ki, a község házában levő Wertheim-szekerényt a község házától kb. 4—500 méter távolságra vitték, ott a pénzszerényt fejszével feltörték és a pénzt magukkal vitték. A helyszinen egy fejszét, egy vasvillát és egy targoncát találtak, amiket későbbi megállapítás szerint a község háza mellett lakó egyéntől loptak el azért, mert a 2—3 métermázsza súlyú szerényt a tettesek csak a targoncán tudták elszállítani. A nyomokat a közben megindult eső elmosta. Az elmosódott nyomokból csupán annyit lehetett megállapítani, hogy a tettesek négyen-öten lehettek, akik a kb. 4 km távolságra levő román határ felől jöttek és ugyanarra távoztak. Másnap a járőrök a nyomozás irányítására kirendelt Dobos József alhadnagy, mátészalkai szakasparancsnokkal újból alapos és részletes helyszini szemlét tartottak. Ez alkalommal a járőrök egyik tagja a pénzszerény oldalából kihullott salak (a pénzszerények kettős fala közti ürt, tűzbiztonsági okokból salakkal vagy más éghetetlen anyaggal töltik ki) között egy tenyérnyi nagyságú foszlányos barna ruhadarabot talált. A ruhadarab füstös cigányszagú volt. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a tettesek cigányok lehettek. Ezek után a járőrök a tettesek nyomait bizalmi egyének jelenlétében a román határ felé követve, használható lábnyomok után kutattak, gondolva, hogy hátha akad ilyen valamelyik agyagos, védetebb helyen. Ebben nem is csalódtak, mert a helyszintől kb. egy kilométer

távolságra egyik járőr egy agyagos talajú búzatáblán igen jól használható, cipőtől eredő lábnyomot talált. A járőr a lábnyomot biztosította, arról pontos rajzot és méretet készített. A román csendőrség közbejöttével a járőrök azt is megállapították, hogy a nyomok a határon át román területen Atya község felé vezettek. Így kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a tettesek román átcsatolt területre menekültek.

A helyszini szemle alkalmával szerzett benyomásból és a feltalált füstszagú ruhadarabból arra lehetett következtetni, hogy a tettesek a helyszinnel ismerős cigányok lehettek, Romániába csak azért mentek át, hogy ezzel a nyomozó közegeket félrevezessék és onnan, minden valószínűség szerint, egy másik úton ismét visszajönnek Magyarországra. Ezért a nyomozást vezető Dobos alhadnagy a környékbeli községekbe a cigányok alibijének igazoltatása végett járőröket küldött. Engemet, mint helyi és személyi ismerettel rendelkezőt, egyik fiatal csendőrral Szamostatárfalva és Pátyod községekbe küldött, mert ott nagyobb számban tartózkodtak büntetett előéletű cigányok, mint a többi környékbeli községekben. Pátyod községbe megérkezve, egyik cigány B. egyénemtől megtudtam, hogy a betörés előtt két nappal járt a pátyodi cigánytelepen V...a S...r (Kokó) gacsályi és V...a S...r (Siket) cseggöldi lakos cigány. Ezek a cigányok a B. egyének bizalmasan elbeszélése, hogy határátlépési igazolvánnyal mennek román átcsatolt területre egy kis pénzt szerezni. Kértek is tőle 5 pengőt kölcsön azzal, hogy visszaadják, ha román átcsatolt területről visszajöttek. Ezt az értesülésemet a nyomozást irányító szakasparancsnoknak küldönc útján jelentettem, én pedig Csenger községbe indultam azt megállapítani, hogy a kérdéses cigányok hogyan mentek át Romániába. A csengeri határátlépő állomáson megállapítottam, hogy a cigányok valóban határátkelési igazolvánnyal mentek át román átcsatolt területre. A határátlépő állomáson vezetett előjegyzés szerint a cigányok a határt 1939. november 8-án lépték át. Ezt a megállapításomat a szakasparancsnoknak szóbelileg jelentettem. A fentiekből a nyomozó járőrök előtt az a feltevés alakult ki, hogy a betörést a helyi és személyi ismerettséggel bíró két cigány követte el a Romániában lakó cigánytársaival együtt. A határátlépési igazolványt csak azért váltották, hogy magukat igazolni tudják, hogy a betörés elkövetésekor Romániában tartózkodtak.

Sokszor tapasztaltuk azelőtt, hogy a cigányok sok esetben átlépési igazolvánnyal mentek át román átcsatolt területre, de visszafelé a határátlépő állomás kikerülésével, csempész úton jöttek vissza. Ezt azzal indokolták, hogy a románok a magyarságuk miatt el akarták őket fogni, ezért kénytelenek voltak csempészúton visszaszökni. Így nem volt más hátra, mint az ismert csempészutakon és a gyanúsítottak lakása közelében lesállást tartani. Ez eredményesnek is bizonyult, mert 1927. november 12-én 20—21 óra között az egyik járőr a Gacsály község felé vezető csempészúton a lesállás alkalmával arra lett figyelmes, hogy két ember futogva közeledik feléjük. Amikor a két ember a járőrhöz ért, nagyon meglepődött és azzal mentegette magát, hogy a románok a magyarságuk miatt el akarták őket fogni, azért jöttek csempész úton vissza Romániából. Felmutatták a határátkelési igazolványait, hogy azzal is bizonyítsák, hogy ők rendes emberek. A járőr most már látta, hogy azzal a két cigánnyal van dolga, akiket a betöréssel lehet gyanúsítani. A két

cigányt őrizetbe vette és a csengersimai községhezához kísérte. A községhezához megtartott személymozgás alkalmával V...a S...r (Kokó) kabátja béléseben 1 drb. forgalmon kívül helyezett 20 koronást találtak, ami kétségen kívül a feltört pénzszekrényből származott.

A cigányok kikérdezésük alkalmával a betörés elkövetését először tagadták. Később azonban, amikor a búzaföldön hátrahagyott nyomot V...a S...r (Siket) lábnyomával a járőrök egyeztettek s azt teljesen azonosnak találták, mind a ketten megtörték és beismerték, hogy a betörést ők követték el romániai cigányokkal. A bűncselekmény elkövetését az alábbiak szerint adták elő:

1927. november 8-án 3 napos határátkelési igazolvánnyal átmertek a román átcsatolt területen fekvő Szatmárnémeti városba és ugyanaznap éjjel B...g J...s és 2 társa szatmárnémeti cigánnyal átjöttek Csengersima községbe azzal, hogy a községhezához betörnek és a Wertheim-szekrényben levő pénzt valami úton-módon megszerzik. Meg is kísérelték az ajtót a vállukkal benyomni, de az nem sikerült. Ekkor V...a S...r (Siket) mint helyismerő, átment a szomszéd udvarába valami fészítő vasat keresni. Kis idő múlva hozott is a szomszéd udvarból 1 fejszét, 1 vasvillát és 1 targoncát. A fejszével az ajtót kifeszítették, a Wertheim-szekrényt pedig a targoncával eltolták a községhezához kertje végébe, ott fejszével a szekrényt szétverték s a benne levő pénzzel együtt román átcsatolt területre viasszöktek. Nagy volt a meglepetésük, amikor Szatmárnémetibe értek, mert csak ott vették észre, hogy a kasszában levő pénz legnagyobb része forgalmon kívül van helyezve. Beismerték azt is, hogy csak azért mentek át román átcsatolt területre határátlépési igazolvánnyal, hogy ezzel igazolni tudják, hogy ők a lopás elkövetése idején nem tartózkodtak Magyarországon.

V...a S...r (Siket) pontosan megmutatta azt a helyet, ahonnan a fejszét, vasvillát és targoncát ellopta. A sértett is igazolta, hogy a tárgyakat valóban azokról a helyekről lopták el, amelyeket a gyanúsított megmu-

tatott. A helyszínen talált ruhadarabra nézve V...a azt adta elő, hogy az az egyik szatmárnémeti cigány kabátjáról szakadt le.

A nyiregyházai kir. törvényszék V...a S...r (Siket) 1 évi, V...a S...r (Kokó) pedig, mint büntetett előéletű egyént egy és fél évi börtönre ítélte.

A lesállítás, ha megfelelő helyen, időben és céllal tartjuk, nemcsak a megelőző szolgálatnál, hanem a nyomozásnál is igen jó eredményeket biztosíthat. Erre a leírt nyomozás jó példát szolgáltat.

Fontos az, hogy a csendőr működési területe közbiztonságának első számú ellenségéről, a cigányról minél többet tudjon. Szokásairól, bűnöző formáiról, fogásairól. A leírt nyomozásnál cigányok tettességére lehetett következtetni:

a helyszínen visszahagyott füstszagú ruhadarabból, a pénzszekrény erőszakos feltörési módjából, nemkülönben abból a tényből, hogy a betörők betöréshez szükséges szerszámokat nem hoztak magukkal, hanem a helyszín közvetlen szomszédságából kerítették elő.

Mindhárom jellemző a cigányra és bűnöző munkájára. Minél több ilyen tapasztalatot gyűjt a csendőr, annál könnyebben megy a cigányügyek nyomozása.

A lábnyomok jelentősége működési területünkön (falu, erdő, mező, stb.) nagyobb, mint városokban, ahol a lábnyomképződésre ritkábban akad alkalmas talaj. A lábnyomok segítségével (csapás követése) sikerült itt is a tettesek menekülési irányát megállapítani és ezenfelül egy használható, azonosításra alkalmas lábnyom alakjában, döntő bizonyítékhoz jutni. A tagadó gyanúsítottakat az előttük lezajló lábnyom-azonosítás bírta beismerésre, viszont a tettesek menekülési irányának a lábnyom-csapásból való megállapításán épült fel az egész további nyomozás.

Végül érdemes megjegyezni azt az agyafúrt fogást, amellyel a cigányok a határátlépési engedély kiváltásával már jóelőre alibit akartak a maguk számára biztosítani.

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

Csak kifogástalan árut

szállítói cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusszon. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közöljék velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőnk sorából törölhessük.

SZÁDAY REZSŐ
ny. ezredes

1943 március 17-én meghalt Budapesten, 63-ik évében Száday Rezső ny. ezredes.

Nagyképzettségű és tudású bajtársat, vesztettünk benne, aki éppen a legnehezebb időszakokban szolgálta szeretett testületét, mindenkor szívvel és lélekkel, egész odaadással. Távozásával nagy űrt hagyott maga után családjá és bajtársai körében egyaránt.

1880-ban született Nagyszombatban. Katonai szolgálatát 1898-ban kezdte meg a volt cs. és kir. 72. gyalogezredben, egyéves önkéntesként. A testületbe 1900-ban lépett be, mint hadapródörmmester. Mint szakasparancsnok, szolgált Székesfehérváron, Kaposváron és Csurgón, kerületi segédtsízt volt Székesfehérváron, Kolozsváron, szárny- (mostani osztály-) parancsnok Segesváron, majd az 1918-as összeomlás után segédtsízt Jászberényben, az egyesített kolozsvári és brassói kerületeknél, ezután ugyancsak kerületi segédtsízt Szombathelyen, vármegyei (mostani osztály-) parancsnok Kaposváron, beosztott törzstízt és kerületi parancsnok-helyettes Szombathelyen, kerületi parancsnok Miskolcon, majd a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság elnöke, végül pedig a tiszti tanfolyamok parancsnoka Budapesten.

1935-ben ment nyugalományba.

Kiváló szolgálataiért 1917-ben Legfelsőbb dícsérő elismerésben részesült, 1928-ban a Kormányzó Úr Ő Főméltósága részesítette legfelsőbb dícsérő elismerésben. 1935-ben a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki. Tulajdonosa volt még a Vöröskereszt hadi-ékitményes II. osztályú díszjelvényének, a Háborús emlékéremnek a karddal és sisakkal és a II. osztályú tiszti szolgálati jelnek.

1943 március 19-én temették el Budapesten, a Farkasréti-temetőben a hozzátartozók, bajtársak és tisztelők nagy részvéte mellett. Felesége, tűzérőszakados és csendőrfőhadnagy fia, valamint kiterjedt rokonság gyászolja.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Vitéz GYÖRKÖS KÁROLY
ny. őrnagy.

Március 7-én, Szegeden meghalt vitéz Györkös Károly ny. őrnagy.

Szerető bajtárs, igazságos előljáró és az elmúlt 1914—1918-as világháború egyik kiváló hős katonája távozott Vele körünkől.

1891. február 28-án született a Bács-Bodrog vármegyei Kula községben. Csendőrségi szolgálatát 1921. évben kezdte meg. Próbaszolgálatának letöltése után mint járőparancsnok, szárnyparancsnok-helyettes,

szárnyparancsnok és kerületi előadótiszt Kiskúndorozsmán, Békéscsabán, Törökszentmiklóson és Szegeden teljesített szolgálatot. 1940. május 1-én ment nyugállományba. Nyugállományba helyezése után, mint tényleges szolgálatra behívott tiszt, a szegedi V. honvéd híradó zászlóaljnál teljesített szolgálatot. Tulajdonosa volt az I. és II. osztályú ezüst vitézségi éremnek, Károly csapatkeresztnek, Sebesülési éremnek három sávval, Nemzetvédelmi Keresztnek, Háborús emlékéremnek a karddal és sisakkal, III. osztályú tiszti szolgálati jelnek, Osztrák és Bolgár háborús emlékéremnek.

Március 9-én katonai pompával megtartott gyászszertartás után földi maradványait Szegedről Szabadkára szállították és az ottani családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Bogdán István őrmester (II. ker.), 1912—1918-ig szolgált,

Vitéz Gerencsér István tiszthelyettes (II. ker.), 1911—1935-ig szolgált,

Józsa Sándor tiszthelyettes (X. ker.), 1894—1911-ig szolgált,

Karáth István őrmester (III. ker.), 1914—1920-ig szolgált,

Nagy József törzsőrmester (X. ker.), 1912—1921-ig szolgált,

Németh József I. tiszthelyettes (III. ker.), 1898—1929-ig szolgált,

Oláh József csendőr (V. ker.), 1894—1902-ig szolgált,

Szíves figyelmébe!

Egyenruházat, felszerelési cikkek
megbízható minőségben

SZABÓ LÁSZLÓ cégnél

BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.

Pontos postai kiszolgálás. Az Önállósítási Alapból létesült cég.

MAGYAR PAPIR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76.

Jó Butort Bertalanné
butorszálonjából vásároljunk bizalommal.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Palotás Ferenc őrmester (V. ker.), 1924—1942-ig szolgált,

Pataki Ferenc törzsőrmester (IV. ker.), 1904—1926-ig szolgált,

Tompa Ferenc tiszthelyettes (X. ker.), 1895—1922-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

MIHÁLYFALVI ISTVÁN

1943. február 28-án 86 éves korában meghalt Budapesten Mihályfalvi István.

Nevét alig ismeri a mai nemzedék, mert irodalmi munkásságát még a múlt század végén és a 900-as évek elején fejtette ki. Nem volt csendőr, de munkásságával a testületet szolgálta s a csendőrségi szakirodalom egyik úttörője volt.

1894-től 1896-ig a mai Csendőrségi Lapok közvetlen elődjét, a „Rendőri Lapok“-at szerkesztette, 1900-ban és 1901-ben a „Csendőr Ujság“-ot. 1901-től 1905-ig a „Törvényszéki és Rendőri Ujság“ mellékleteként kiadott „Csendőrség“ című lapot és 1903-tól 1905-ig magát a „Törvényszéki és Rendőri Ujság“-ot is szerkesztette, a hazai bíróságok, az ügyvédi kar, a csendőrség és a rendőrhatalóságok akkori közlönyét.

A csendőrfelügyelőség megbízásából 1899-ben összeállította a „Csendőrségi Lexikon“ I., majd 1910-ben a II. kiadását. Elvállalta a „Csendőrségi Könyvtár“ című könyvsorozat szerkesztését is.

Kegyelettel adózunk emlékének.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékpénztárnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ“) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKÁREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrkölési szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny“ adott értesítést.

ÚJ ÉS HASZNÁLT BÚTOROK

Hálóak, konyhák, kombinált szobák, rekamlék.
Olcsón • Butoresere.

KOVÁCS. Izabella-utca 18. szám

PAPIR, ÍRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
csendőrségi felszerelések
CSERFAI ISTVÁN-tól**

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

HIREK

Halálozás. Súlyos vesztés érte a m. kir. rendőrséget. Folyó hó 24-én, 67 éves korában meghalt kisjeszeni és megyefalvi dr. **Jeszenszky Andor**, a m. kir. rendőrség vidéki főkapitánya. 1940 februárjától töltötte be magas tisztét, melyben mindenkor megértő és értékes támogatást nyújtott testületünknek. Március hó 27-én temették el rendőri pompával Budapesten, a Farkasréti temetőben. Temetésén megjelent a szolgálatilag távol lévő m. kir. csendőrség felügyelője helyett helyettese: vitéz **Poltáry Vilmos** vezérőrnagy, **Pinczés Zoltán** ezredes, a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetője, valamint nagyszámú csendőrtiszt és altiszt küldöttség.

A rendőrség gyászában őszintén osztozunk.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával adományozni méltóztatott a **Magyar Bronz Érdemérm**et hadiszalagon: **Szép István** csendőrnek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálatait; az egyik szénbányatelepen a munkásság érdekeit sértő súlyos visszaéléseknek fáradhatatlan szorgalommal és kiváló érzékel történt felderítéséért a **Magyar Bronz Érdemérm**et: **Szigeti József** főtörzsőrmesternek.

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Kereszt**et adományozni méltóztatott: **Gödri József**, **Gyárfás József**, **Lakat László** alhadnagyoknak, **Almási Géza** főtörzsőrmesternek, vitéz **Béltéki Mihály** szv. főtörzsőrmesternek, **Lonkai József** ny. á. főtörzsőrmesternek, **Less József** törzsőrmesternek és **Lajos Sándor** csendőrnek.

Áthelyezés, vezénylések, felmentés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: nemes gyöngyöshalászi **Takách Attila** századost Tatáról Budapestre, tartósan vezényelte: vitéz **kibédi Péterffy Jenő** alezredest Budapestről Nagyváradra, **Szili István** századost Nagyváradról Budapestre, felmentette: nemes **Csáthy György** alezredest jelenlegi szolgálati állása alól. Felülvizsgálat útján történő fogvatékbavételéig a budapesti I. kerületnél létszám felett vezetendő.

Dicséret. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dicsőítő elismerésben részesítette: dr. **Rakovszky Antal** századost, a bácskai államellenes szervezkedés felderítése és a mozgalom vezető tagjainak ártalmatlanná tétele érdekében

— az 1941. és 1942. évben különböző beosztásokban — kifejtett igen értékes és hasznos szolgálatait. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirati dicsőítő elismerésben részesítette: dr. **Káldi János** főhadnagyot, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával teljesített kitűnő szolgálatait. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka okirattal megdicsérte: **Göbölös Imre** őrmestert, mert a megelőző szolgálat gondos teljesítése folytán igazoltatott és elfogott egy katonaszökevényt, aki 33 rendbeli súlyos bűncselekmény elkövetésével volt alaposan gyanúsítható. A miskolci VII. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: **Szigetvári Lajos** őrmestert, mert mint nyomozó alosztálybeli külső csoport tagja a közellátási ügyek felderítése terén igen nagy odaadással, fáradtságot nem ismerő ernyedetlen szorgalommal, szakszerűen és igen eredményesen működött.

Szolgálati Diszérem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte 35 évi tényleges szolgálati idejüknek betöltése alkalmából a **Szolgálati Diszér**met: **Bartha Ferenc** alhadnagynak és **Csatószei Ferenc** szv. alhadnagynak.

Fegyverhasználatok. A dorogi őrs állományába tartozó **Halmosi János** csendőr és **Angyal Ferenc** prb. csendőrből állott járőr március 9-én Csév községben Pruska Ferenc ottani lakos megtámadta. Járőr a támadó ellen löfegyvert használt, aki sérülésébe a kórházba történt szállítás után belehalt. A járőr tagjai nem sérültek meg. Az aknasugartagi őrs állományába tartozó **Almási István** és **Mihály Ferenc** csendőrből állott járőr március 12-én Budfalva községben **Tamás János** katonaszökevényt el akarta fogni. **Tamás** a járőrre fegyvert fogott, mire a járőr ellene fegyvert használt. **Tamás** a helyszínen meghalt.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 9. szám. Gazdasági hivatal-főnökök helyettesítése. Csendőrkerületi törzsgazdasági hivatalok elnevezésének megváltoztatása. Kiküldetési költségek elszámolásának és a számadásvizsgálat rendjének újabb szabályozása. Gazdaszat-közigazgatási hivatalok mentesítése a gazdaszatkezelési végrehajtó szolgálat alól. Horthyiligeten csendőrség felállítás. Levelezés nyugdíjasok ügyeiben. **10. szám.** A m. kir. csendőrség hivatásos legénységének előléptetésére vonatkozó rendelkezések kiadása. Kék kalikópapír helyett barna papír használatának megengedése. M. kir. csendőrség képességvizsgáló állomásának felállítása. A hévízsztandrási és balatonfüredi csendőrségi gyógyházak megnyitása. **11. szám.** Számvivő tiszt-helyettesi tanfolyamba való jelentkezésre felhívás. Zseb-lámpa elemek és anódelepek biztosítása a csendőrség részére. Monorfalván őrs felállítása.

Aranyérmet nyert a Csendőrségi Lapok az Országos Magyar Sajtókamara által rendezett első magyar szaklap kiállításán. A kiállításról február 15-i számunkban emlékeztünk meg. A rendezőség a kiállított 1100 szaklapból 32 lapot jutalmazott aranyérmekkel.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: **Soltész Sándor** őrmester, **Sereg-házi Sándor** csendőr együtt 5 P, **Pintér Sándor** csendőr, **Matyók József** próbacsendőr együtt 5 P, **Géczi István** csendőr, **Fodor József** próbacsendőr együtt 5 P, **Dömsödi** csendőr őrs tagjai 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: **Horváth József** XV. őrmester, **Szóládi István** csendőr egyen-

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS

MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Aranyozott - kovacsoltvas - kristály
Stylcsillárok, díszlámpák

TÓTH JÁNOS

lámpaernyő - műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. ● Ferenciek udvara, T.: 188-269.

ÁGYBA —
REKAMIÉBA

Epeda

RUGÓS
MATRACOT

Kérje kártyasától az EPEDA üzem
eredeti jutálási nyilatkozatát!

kint 10 P 86 f, Fehér Pál törzsrőrmester 9 P 95 f, Bertalan József csendőr, Takács Jenő próbacsendőr egyenkint 1 P 95 f; a szombathelyi III. kerületben: Berzsenyi Jenő csendőr, Pál József próbacsendőr együtt 8 P 52 f, Takács Imre törzsrőrmester, Elő János csendőr együtt 2 P, Horváth Endre törzsrőrmester, Nagy Kálmán, Czigány József csendőrök, Molnár Lajos próbacsendőr együtt 148 P 80 f, Bánföldi János őrmester, Nagy Károly próbacsendőr együtt 9 P 95 f, Papp József, Erős József csendőrök együtt 75 P 53 f, Pál József törzsrőrmester, Karmati József csendőr együtt 14 P 88 f; a pécsi IV. kerületben: Papp József fő-törzsrőrmester, Gulyás Péter őrmester együtt 24 P 85 f, Veres János fő-törzsrőrmester, Gémes Mihály csendőr együtt 25 P 06 f, Molnár József, Kovács Béla csendőrök együtt 17 P 38 f, Nagy József III. fő-törzsrőrmester 50 P, Kenyeres Miklós őrmester 30 P, Sakó János őrmester, Majorosi Vilmos, Soós Péter csendőrök együtt 60 P, Szerényi Béla fő-törzsrőrmester 6 P 96 f, Birkás István törzsrőrmester, Váczi Nándor csendőr együtt 4 P 48 f, Tölgyes Ferenc törzsrőrmester, Szegő Sándor próbacsendőr együtt 7 P 58 f; a szegedi V. kerületben: Beke Lajos, Pintér Imre őrmesterek együtt 24 P 80 f, Berényi Mihály törzsrőrmester, Kertész Bertalan csendőr együtt 5 P 95 f, Borsi János őrmester, Ferenc Lajos próbacsendőr együtt 5 P, Ludaspuszta, Szabadkai őrsök 5-5 P; a debreceni VI. kerületben: Bodó Ferenc csendőr 3 P 64 f, Erdei Gábor csendőr 3 P 63 f, Kormányos József törzsrőrmester 65 P 18 f, vitéz Szegedi Imre fő-törzsrőrmester, Sasfalvy Károly törzsrőrmester egyenkint 13 P 80 f, Szabó István II., Lakatos István I. csendőrök egyenkint 7 P 50 f; a miskolci VII. kerületben: Nagy István II. őrmester, Juhász József III. csendőr együtt 14 P 30 f, Szentkúti László őrmester, Gulyás Ernő csendőr együtt 4 P 80 f, Nyitrai János őrmester 5 P, Szepesi Ferenc, Halmaji Ernő, Sikuti László, Hidi János csendőrök együtt 10 P; a kassai VIII. kerületben: Kovács János, Karikás György törzsrőrmesterek, Ráti János csendőr egyenkint 99 f, Fábián Géza törzsrőrmester 14 P 64 f, Király Sándor csendőr, Szalai József fő-törzsrőrmester, Nagy József törzsrőrmester, Kukta Mihály próbacsendőr egyenkint 14 P 65 f, Nagy József őrmester, Kecskeméti Gyula csendőr egyenkint 19 P 89 f, Kasza Lajos fő-törzsrőrmester 2 P 48 f, Molnár Mihály próbacsendőr 2 P 47 f, Szenes Antal csendőr, Szendi József próbacsendőr egyenkint 17 P 86 f, Tasnádi Ferenc fő-törzsrőrmester 5 P, a kolozsvári IX. kerületben: Pápai István fő-törzsrőrmester, Bognár János próbacsendőr egyenkint 49 P 55 f, Németi Vilmos csendőr 11 P 52 f, Varga János próbacsendőr 11 P 35 f, Keserő Ferenc csendőr 1 P 49 f, Bakos József csendőr 1 P 48 f; a marosvásárhelyi X. kerületben: Krupek József csendőr 1 P, Székely József fő-törzsrőrmester, Bakai József törzsrőrmester, Bősze József csendőr, Schmuck János próbacsendőr egyenkint 50 f tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Munkaalkalom. A „Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége” NyUKOSz csendőrijóléti szempontból fontos takarékbiztosítási akciót folytat. Akik szervezési munkához hajlatot éreznek, nyugállományú csendőrbajtársaink közül az Akció országos szervezésére megbízást kaphatnak. Érdeklődők forduljanak írásban vagy személyesen a következő címre: Turul Magyar Országos Biztosító Intézet Rt. Budapest, VI., Anker-köz 4. félemelet.

A Magyar Szárnyak március 15-iki számában két teljes képes oldalt szentel a keleti arcvonalon szereplő hős bombázórepülőink harci tevékenységének bemutatására.

Bisits Tibor repülőalezredes a légiháború krónikáját írja meg színesen. *Udvary Jenő* repülőőrnagy az egész világon történt repülővontakozású eseményeket foglalja egy csokorba. Vitéz *Hefty* Frigyes repülőink tavaszi üzemkezdétéhez fűz időszéri gondolatokat. *Raczkó Lajos* Vastagh György kiváló szobrászművésznél tett látogatása nyomán beszámol a készülő vitéz Horthy István-szoborról. *Székely Mihály* a haderőnkivüli repülőképzés fejlesztési lehetőségeihez szól hozzá. *László István* a légierők orvosi szolgálatának vezetőjét szolgáltatta meg a lap hasábjain időszéri repülőorvosi kérdésekről. *Nagy Ernő* érdekes repülőműszaki vonatkozású adatokat közöl. Általánosan érdekes a lapnak azon cikke, amelyben egy Középeurópa ellen intézett repülőtámadás lehetőségeit taglalja tárgyilagos, szakszerű adatok alapján. A lap számának ára 50 fillér. Mutatvány-számot a kiadóhivatal készséggel küld (VII., Király-u. 93.).

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Török bankház (Budapest, IV., Szervita-tér 3) mellékletét.

Ki tud róla? *Balogh János*, aki 1918. évben Szigetváron született, 1941. évben szerelt le a hajmáskéri gépvontatású tüzérszállítótól és lépett be a csendőrséghez, közölje mostani címét a soproni csendőr-szárnyparancsnoksággal. *Bánházi (Bugyik) András*, aki 1922–1926-ig a Csolnok-Augusztai-telepi őrsön teljesített szolgálatot, keresi Papp András csolnoki (Petőfi-u. 103/a) lakos. Aki tud valamit nevezettről, közölje azt Papp Andrással.

SZEMÉLYI HIREK.

Kinevezések. A budapesti I. kerületben: Baranyi István fő-törzsrőrmester; a pécsi IV. kerületben: Nagy Pál I. alhadnagy; a szegedi V. kerületben: Berkó János, Cs. Kovács János alhadnagy szakasziparancsnokká; B. Gyovai István Nemes György, Bakos Ferenc v. törzsrőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a debreceni VI. kerületben: Nagypál Imre, B. Kovács János, Karácsony Tamás fő-törzsrőrmester őrsparancsnokká; Szöllősi Mihály I. alhadnagy szakasziparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Boros István II. fő-törzsrőrmester őrsparancsnokká; Meggyes Béla alhadnagy szakasziparancsnokká; a kolozsvári IX. kerületben: Kiss Ferenc I. őrmester ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

Előléptek. A székesfehérvári II. kerületben: **Örmesterre:** Semsei László, Szabó Sándor II., Móri Ferenc csendőrök; **Törzsrőrmesterre:** Varabó Mihály őrmester.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Timár Sándor; a szombathelyi III. kerületben: Berki János, Tamás-Burgya András, Varga István II., Koszorús György, Nagy András II., Balla Endre, Kőntös Gábor, Salamon Árpád, Vatzek Antal, Nagy János III., Csomós József, Vincze Mihály, Horváth István II., Szilágyi Sándor II.; a pécsi IV. kerületben: Herbek Jakab, Tólos István II., Fónai Imre, Tarczal Ferenc, Horváth György II., Kovács István VI., Szűcs Ferenc, Domokos József, Parrag Ferenc, Steinbacher Gábor, Sörös János, Szendrői Károly, Csuha Sándor, Cziráki István, Németh György II., Gacza Ferenc, Horváth József IX., Gombos István, Erdélyi Pál, Sipos Károly; a szegedi V. kerületben: Huszár Sándor I., Zsolnai Antal, Somogyi István, Hódi Imre, Gulyás Károly, Zoboki Péter, Áron László, Hangai György, Cziriák Ambrus, Marton Lajos, Szilágyi György, Nagy László, Harangozó László, Csőke Ferenc, Burai János, Vajda Ferenc, Benyák József, Deák Lőrinc, Csőke Mihály, Nagy György, Szabó István, Czírók György, Bánhalmi Mihály, Tokár Márton, Raffai János, Ladóczki László, Csordás József, Szabó Mátyás, Brezovszki Dénes, Horváth János, Szegvári János, Körösi János, Szabó

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

VITEZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

Mihály III., Dencs Sándor, Illés Mihály, Kovács Ferenc, Loch Ede, Hornyák-Simonyik István, Gulyás Lajos, Szél Márton, Mészáros József, Hallai András, Fábrián Péter, Kalocsai József, Balogh Lajos, Fejér János, Kocsis Lajos, László György, Nagy István II., Szilágyi Béla, Pusztai Lajos, Dobri István, Kovács Imre IV., Mészáros Ignác, Teleki József; a *debreceni VI. kerületben*: Barabás István, Bedő János, Tófalvi József, Magdó István, Nagy György III., Nagy Imre V., Rácz József, Sós János, Kovács József, Belákovics László; a *kassai VIII. kerületben*: Vaskó András, Kulin József, Pál Béla, Gál Lajos, Sipos János III., Varga György, Mihály Ignác, Habodás Géza, Nagy Balázs, Andor Ferenc, Ivácon Dénés, Gál Ferenc II., Benedek József II., Lajos Imre, Máté Balázs, Baricz József, Szabó Béla IV., Héjja Sándor; a *kolozsvári IX. kerületben*: Kövesdi Ferenc, Farkas Ferenc, Nemes József, Kovács Sándor IV., Tarsoly János, Onódi Zoltán, Vadkerti István, Papp József III., Purguly János, Erdei Imre, Tarsoly Lajos, Varga József IV., Rozsnyói János, Berényi István, Nagy Mátyás, Ungvári István, Nagy Anzár I.; a *marosvásárhelyi X. kerületben*: Almási Kálmán, Finta Imre, Janacek József, Fábri Antal, Szakács Ferenc, Erdős Mihály, Tóth Péter, Janesz József, Farkas Bonaventura, Földi Dezső, Papp Sándor, Vajda Ferenc II., Benkő Gyula II., Harai Károly, Szigeti István, Molnos G. Ákos, Bartalis Péter, Berecz István, Hegyi Mihály, Károly Lajos, Kelemen Árpád, Tuza József, Molnár Gábor III. csendőrök az előírt próbaszolgálati idő telte után.

Házasságot kötöttek. Fadgyas László főhadnagy Tüber Marianna-Henriette úrhölgygel Szatmárnémetiben; a *budapesti I. kerületben*: Garamvölgyi János őrmester Gyulai Ilonával Jánkon, Mikó István őrmester Gacsályi Matildával Nagyszekeresen, Ferenczi Károly törzsrőrmester Pataki Vilmaival Jásziskisén; a *székesfehérvári II. kerületben*: Horváth József I. csendőr Kukorelly Erzsébettel Magyaralmán, Pécskői Pál őrmester Marton Annával Szegeden, Tóth András csendőr Nagy Gizellával Zselizén, Szabó István II. Jobbágy Lenkével Deákin; a *szombathelyi III. kerületben*: Elekes Ferenc II. csendőr Gerencsér Annával Söjtörön; a *szegedi V. kerületben*: Palotás János csendőr Takács Gizellával Pápan; a *debreceni VI. kerületben*: Nagy Sándor I. főtörzsrőrmester Sárközi Margittal Mezőkovácsházán, Engi Antal őrmester Anka Máriával Gyulán, Peták Ferenc őrmester Gábor Borbálával Kunagótán, Kiss Mihály őrmester Horváth Máriával Pázmándfalun, Tölgyesi Ferenc őrmester Ugrai Ilona-Katalinnal Mezőtúron; a *miskolci VII. kerületben*: Mocsár József főtörzsrőrmester Sloszár Ilona-Máriával Tiszafüreden, Bognár Lajos I. őrmester Bulejsza Ilonával Rétságon; a *kassai VIII. kerületben*: Nagy József II. őrmester Papp Máriával Vámosujfalun, Biró Imre törzsrőrmester Törökéri Rozáliával Vissén, Tóth Endre csendőr Endre Irénnel Csépen, Hárfás István őrmester Dezsőfi Magdolnával Nagypolányban, Hajdu József II. őrmester Magyar Juliannával Bodrogeresztúron, Révész Gyula csendőr Máté Piroskával Hosszúmezőn, Varga Lajos III. őrmester Apostol Irmával Makláron, Bálint Lajos őrmester Eötvös Ibolyával Vaján, vitéz Sarkadi István őrmester Simkó Máriával Ungváron, Gazsi György őrmester Egri Juliannával Abaújszántón, Tóth József II. őrmester Liszovics Máriával Nagyszőlősen, Tollár Gyula főtörzsrőrmester Kisházi Zitával Noszlopon; a *marosvásárhelyi X. kerületben*: Végvári Sándor őrmester Fenyves Ilonával Reformátuskovácskúszán, Varga Cz. Mihály csendőr Szabó Margittal Apátfalván.

Született. Száday Béla főhadnagy feleségének Judit-Mária leánya, Lajtaváry László százados feleségének Budapest-Péter-Zoltán fia, Péterffy Zsombor főhadnagy feleségének Zsombor-Péter fia; a *budapesti I. kerületben*: Göndöcs Fe-

renc alhadnagy feleségének László-Miklós fia, Lukács Pál főtörzsrőrmester feleségének Márta-Irma-Margit leánya, Németh János VII. főtörzsrőrmester feleségének József-Ferenc fia, Lengyel Antal törzsrőrmester feleségének Antal-József fia, Péter János alhadnagy feleségének Pálma-Gabriella leánya; a *székesfehérvári II. kerületben*: Erdős Jenő törzsrőrmester feleségének Jenő-János-József fia, Fülöp József II. törzsrőrmester feleségének József-Géza fia, Jóna Antal őrmester feleségének György-Antal fia, Szabó Kálmán főtörzsrőrmester feleségének Szilvia-Elvira-Veronika leánya; a *szombathelyi III. kerületben*: Acsádi Mihály törzsrőrmester feleségének Rózsa-Mária-Katalin leánya, Zay Károly főtörzsrőrmester feleségének Éva-Ilona leánya, Maros János őrmester feleségének János fia, Bekő Gyula törzsrőrmester feleségének Gyula-Géza fia; a *pécsi IV. kerületben*: Szendi Sándor őrmester feleségének Sándor fia, Molnár Vendel törzsrőrmester feleségének János fia, Kiss János II. őrmester feleségének József-János fia, Balogh János I. főtörzsrőrmester feleségének Rózsa-Mária-Katalin leánya, Nagy László II. főtörzsrőrmester feleségének Ildikó-Etel leánya, Rezsőfi János I. törzsrőrmester feleségének Mária leánya; a *szegedi V. kerületben*: Varga Lajos I. főtörzsrőrmester feleségének Gyula-István fia, Deák János főtörzsrőrmester feleségének János-József fia, Csizmadia István főtörzsrőrmester feleségének István fia, Czákó József őrmester feleségének József-István fia, Gál Imre csendőr feleségének Éva-Ágnes leánya, Fazekas András őrmester feleségének Sára-Rózsa leánya; a *debreceni VI. kerületben*: Veres Sándor törzsrőrmester feleségének Sándor-Péter-Antal fia, Szűcs Béla őrmester feleségének Irma leánya, Réz István őrmester feleségének István-László fia; a *miskolci VII. kerületben*: Endrefalvi András főtörzsrőrmester feleségének Ottó-Sándor fia, Szabó János I. főtörzsrőrmester feleségének László-Dániel fia, Lukács Bertalan őrmester feleségének Lidia-Ilona leánya, Tóth József V. főtörzsrőrmester feleségének Katalin-Mária leánya, Jánosi Ferenc őrmester feleségének Ildikó-Mária leánya; a *kassai VIII. kerületben*: Gaál Lajos I. törzsrőrmester feleségének Erika-Katalin leánya, Nagy Károly I. törzsrőrmester feleségének Lajos-Károly-József-Béla fia, Simon János I. törzsrőrmester feleségének Katalin-Lenke leánya, Korom Lajos főtörzsrőrmester feleségének Katalin-Erzsébet leánya, Vörös István csendőr feleségének Károly fia, Bónyai József törzsrőrmester feleségének József-László fia, Kapos Mihály törzsrőrmester feleségének Attila-Mihály fia, Zombori József törzsrőrmester feleségének Rózsa leánya, Asztalos József főtörzsrőrmester feleségének István-József fia, Bácsi Sándor őrmester feleségének Ágnes-Katalin leánya, Poór Pál v. törzsrőrmester feleségének Zoltán-László fia, Kiss István I. törzsrőrmester feleségének László-István fia; a *kolozsvári IX. kerületben*: Házi János törzsrőrmester feleségének Erzsébet-Rózsa-Julianna leánya, Bárdos János főtörzsrőrmester feleségének Gyula-István fia, Sipos Illés őrmester feleségének Ida leánya, Bérczes Géza törzsrőrmester feleségének Klára-Szidónia leánya; a *marosvásárhelyi X. kerületben*: Terényi Gyula őrmester feleségének Ibolya-Mária leánya, Hordós Gyula törzsrőrmester feleségének István-Ferenc fia, Tóth Sándor III. főtörzsrőrmester feleségének Sándor-András fia.

Halálozás. Koltai András törzsrőrmester Márta-Mária leánya Csepelen, Jóna Antal őrmester György-Antal fia Székesfehérváron, Tölgyes József főtörzsrőrmester József-Zoltán fia Csáktornyan, Sebestyén István őrmester Ilona leánya Szálkán, Eszlári Lajos főtörzsrőrmester Ella leánya Miskolcon, Laczikó Viktor őrmester Viktor fia Ungváron, Gémes József főtörzsrőrmester Endre fia Kolozsváron, Tóth János II. őrmester feleségének János fia Szatmárnémetiben meghaltak.

AKTUÁLIS TÉRKÉPEK:

Északnyugat Afrika P 1.6 adszintér P 1.50

Világterkép P 3.60

KÓKA LAJOS, BUDAPEST, IV., Kamermayer Károly-utca 3. szám.

Árak előre beküldés esetén — helyegekben is — bérmentve.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Mi BUTORT előnyösen, megbízható kivitelben

Keresztény
munkások
butortermékei.

HETESI GÁBOR cégnél
Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.

Styl-butorkban nagy választék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézírral nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldött válaszbellyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőr-

igénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

M. B. Bereck. A csendőrlegénységnek a honvéd fogászati rendelőintézetekben történő kedvezményes fogkezelésére nézve az 1941. évi 33. sz. H. K. Szab. rend.-ben közzétett 449.544/12. 1941. sz. H. M. rendelet, illetőleg az azzal kiadott „Árjegyzék” az irányadó.

Máramarosziget. Forduljon a miskolci VII. csendőrkerületi parancshórsághoz.

Szerencse. Ha az örökhagyónak nem volt fegyvertartási engedélye, azért egyedül őt lehetne felelősségre vonni, ha élne. Az örökös a puskára, mint hagyatéki tárgyra természetesen megkaphatja a fegyvertartási engedélyt, ha egyébként az ehhez szükséges feltételeknek megfelel.

Portyázok. Ön a rangidős, mert előbb véglegesítették, mint bajtársát. A jt. iskola eredménye csak másodszorban jön számításba. Olvassa el a 10/1943. sz. Cs. K.-el kiadott új előléptetési rendelkezések 8. pontját, az tárgyalja a rangmeghatározás szabályait.

Budapest. A Cs—20. Határozványok 31. pontja szerint az őrsről közétkezéssel rendelkező alakulathoz elvezényelték után a kórházi ápolás idejére előírt napi 50 filléres járulék a közgazdálkodást csak akkor illeti meg, ha a vezénylés 6 hétnél rövidebb időtartamú. E szerint a jv. iskolába vezénylésének idejére Ön nem kötelezhető a napi 50 fillér befizetésére. A jv. iskola befejezésének napjától azonban Ön ismét rendes tagjává vált az őrs közgazdálkodásának, annak ellenére, hogy akkor még kórházban volt s csak 48 nap múlva vonult be az őrsre. Erre a 48 napra tehát a közgazdálkodás részére a napi 50 fillért meg kell fizetnie.

Vitás. 1. A vonatkozó pont nem is említi a „pihenj” állást, így az vezényszó nélkül nem is vehető fel. 2. Téved. A Cs—20. Határozványokban megvan erre is a rendelkezés, csak nem nézett alaposan utána. A helyesbített 123. pont szerint a közétkezésben részvételre kötelezett tagoktól, — a 29. pont d) alpontjában felsorolt esetek kivételével — az étkezési pénz 20%-át le kell vonni. A kivételek között a szabadságon és szolgálatban eltöltött idő nem szerepel.

Kobátfalva. Most már nem tehet semmit az őrs, mert a fellebbezéshez rendelkezésre álló 15 nap már akkor lejárt, mikor a levelet kézhez kaptuk. Mint már a folyó évi február 1-i számunkban, „Duna mentén” jeligés üzenetünkben is közöltük, a hatóságok részéről a közgazdálkodások húsforgalmi és húsfogyasztási adólerovása tekintetében nem tapasztalható egyöntetű eljárási mód. Kétségtelen, hogy a hatóságok a közgazdálkodásokat ebből a szempontból a legtöbb helyen a közfogyasztás körébe vonják, ami a közgazdálkodások lényegének téves ismeretére mutat. A közgazdálkodások ugyanis, annak ellenére, hogy tagjaik fizetés ellenében kapnak étkezést, az említett adólerovások szempontjából teljesen magánháztartás-jellegűek. Ez következik a Cs—20. Határozványok 1. §. 1. p.-jából, mely a közgazdálkodás fogalmát határozza meg és kimondja, hogy: „A közgazdálkodás egy állomáshelyen beosztott nőtlen csendőrök háztartásszerű közös gazdálkodásra való kötelező társulása.” Másrészt: a közgazdálkodás vagyona a tagok

„Réka”
EGYENRUHÁT
egységcsomagból
igénylésre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

Magyar gyártmány!
Cipők, csizmák, szijazatok
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.

C S E N D Ő R S É G
SORSJEGYET

Kalotay Árpád
sorsjegyjárató iktatóban
Bpest, VIII., József-krt 26
vásárolja.

által befizetett alaptőkéből tevődik össze s ezért a tagok befizetett vagyonrészük arányában részesek a közgazdálkodás vagyonának. Ezzel a közgazdálkodás tagjai magukat élelmeznek egy közös háztartás keretében s így az olyan családokkal esnek azonos elbírálás alá, melyek tagjai — szülők, gyermekek — valamennyien önálló kenyérgerek s a közös háztartás költségeit egymás között arányosan elosztva, kölcsönösen viselik. Ezért határozottan ki is mondja a Cs.—20. Határozványok 159. pontja, hogy: „A különféle adókat a közgazdálkodások (közétkezések) éppen úgy fizetik, mint a magángazdálkodások.” Egyébként utalunk f. évi március 18-i számunk 190. oldalán közölt „Szombathely” jelíges üzenetünkre.

K. S. „Kobáttalva” jelíges üzenetünk Önnek is szól. Ha mód van rá, az ott közölt indokkal kérjük a kivetett összeg elengedését. Egyébként a közeljövőben tárgyalások kezdődnek az illetékes szervekkel olyan irányú rendelet kiadására, mely kötelezné a közszéki közületeket, hogy a hús fogyasztási adólerovás szempontjából a közgazdálkodásokat a magánháztartásokkal azonos elbírálás alá vegyék. Az eredményt annak idején közölni fogjuk. Ha az adó kifizetésére mégis sor kerülne, az igazság megkívánja, hogy annak terhét egyformán viseljék mindazok, akik a kérdéses időpont óta a közgazdálkodás tagjai voltak.

Feketeér. 1. Az ideiglenesen elvezényelt csendőr rendes tagja marad a közgazdálkodásnak, tehát ha a fehérműcsere céljából időközönként megjelenik az anyaórsón, az étkezésért rendes és nem felemelt napibetétet fizet. Ehhez joga is van, mert a közgazdálkodás a távolléte alatt végtermékben az ő vagyonrészét is használja. De a bajtársias érzület is azt kívánja, hogy ha a távollévő csendőr hazalátogat az órszere, valóban otthon érezze magát s ne rideg üzleti szellem fogadja. 2. A járőr személyére váltott jegyeket egyáltalában nem kell az utazási számadáshoz csatolni, az elővezetett személyét is felesleges mellékelni, mert az utána fizetett viteldíjakat a MÁV. jegypénztárával a menetlevéllel kell elismertetni. (L. 113.100/VI—b. 1933. sz. B. M. rendelet, — 20/1933. Cs. K.) 3. Ingó dolog elvesztése — ha a megtaláló nem jelentkezik — nem jogtalan elsajátítás. Hát ha senki sem találta meg az elvesztett tárgyat? A jogtalan elsajátításról csak személyhez kötötten lehet beszélni, tehát csak akkor, ha van gyanúsított. Magától értetődik tehát, hogy az eset nem kerülhet be a tevékenységi kimutatásba.

Március. 1. Ezentúl csak egy példányban küldjük. 2. Nem lehet feljelenteni. Március 15-én a mezőgazdasági és ipari munkát nem tiltják a törvényes rendelkezések.

Kétes. Ezt nehéz megmondani, a részletes adatok ismerete nélkül. Ha a család hírneve kifogástalan és egyébként is megfelel a követelményeknek, nincs akadály. Biztosat csak a kivizsgálás eredményének ismeretében lehetne mondani. Azt tanácsoljuk, ne tegyen ígéretet addig, amíg nincs meg az engedély.

Bak. Véleményünk szerint nem veheti el. Büntetett előéletű, iszákos természetű apa s az otthonát otthagyo, cselédnek szegődő leány nem csendőrhöz méltó após és feleség. A csendőr tiszthelyettesi kar asszonyai közé ilyen nő nem való még akkor sem, ha egyébként ő maga minden tekintetben kifogástalan.

Csalóköz. A 67.750/eln. 20. 1938. sz. rendelet értelmében a katonai szolgálati időt, ha az az anyakönyvi lapba bevezetve nincsen, hitelt érdemlő okmányokkal kell igazolni. Ilyen okmányok elsősorban eredeti anyakönyvi lap, vagy annak hiteles másolata, továbbá személyi lap, leszerelési igazolvány, szabadságolási igazolvány, katonai kórházi bizonyítvány és igazolvány, szabadságolási igazolvány, felülvezérlési iratok és általában közokiratoknak tekinthető minden olyan okmány, melyből a kérdéses szolgálatnak nemcsak valamely időpontja, hanem időtartama is kétségen kívül megállapítható. Ezeket az igazoló okmányokat a Honvédelmi Miniszter úrhoz (20. oszt.) kell előterjeszteni. Az onnan kapott igazolvány alapján a kérdéses szolgálati időt nyugdíjának megállapításánál beszámítják. Ha magánúton nem tudná beszerezni a felsorolt okmányok valamelyikét, próbálja meg hivatalosan, az illetékes külképviseleti hatóság útján.

Reménykedő. Az új előléptetési rendelkezések értelmében mindenki akkor lép elő törzsrőmesterré, amikor az évfolyama szerint sorra kerül, akár elvégezte közben az őrsparancsnokiskolát, akár nem. Megint hangsúlyozzuk, hogy csak az évfolyam számít, az iskola elvégzésének az időpontja mindennemű előléptetés szempontjából közömbös. Az egy évfolyamba sorolók közül pedig az iskolai eredmény alapján megelőzi a többi az, aki szorgalmasabban tanul. Így megszűnik az, hogy fiatalabbak a náluk 3—4 évvel idősebbeket megelőzzék, viszont a szorgalmas megkapja a jutalmát ott, hogy az évfolyam elejére kerül, ami a soron lévő nagy évfolyamoknál igen nagy előny. Az igazságot sokszor kell így többfelé mérni, ha azt akarjuk, hogy csakugyan igazság legyen. A levelemben tárgyalt bajtársam semmiképpen sem előzheti meg Önt, aggodalma és elkeseredése tehát tájékoztatatlanságból eredt s bizony a legtöbb aggodalomnak mindig ez szokott a forrása lenni. Mindenkinek ajánlhatjuk: előbb járjunk a végére minden kérdésnek s csak azután keseredjünk el, ha ugyan marad még rá ok. Ha ezen felül aztán még mások érdekeit is nézzük, akkor közelítjük meg azt, amit tárgyalgosságnak hívnak. Egyébként az új előléptetési rendelkezések — mint annyi más bajtársának — Önnek is örömet hoznak. 2. Kérdezi, ki az a bajtársunk, akinek f. évi január 1-i számunkban megjelent „Arad” jelíges üzenetünkben válaszoltunk. Nem tudjuk megmondani, mert nevét nem jegyeztük meg, levelet pedig — mint általában mindenkiét a válaszadás után — megsemmisítettük. Amint már az említett üzenetünkben is olvashatta, a Felvidéki Emlékérem igényjogosultságának

MEGBÍZHATÓI KÉNYELMESI ELŐNYÖSI

„TAKARÉKOSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelentős ártóló kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILAGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FÉPENC-U. 8.

Márkás rádió készülékek
és alkatrészek legolcsóbban

RÖHLICH
szaküzletében.

Székesfehérvár, Nagy Sándor-u. 5.

PUTORT
PREZNICKY BIRTALAN

kiváló minőségben ked-
vező fizetési feltételekkel
vásároljunk

MÓASZTALOS
BUTORÜZLETBEN

KASSA, KOSSUTH LAJOS-U. 5.

BÁCSÉNYYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-58.

Mouson Crème

Mouson Coldcrème és az összes Mouson kozmetikai
készítmények vezetnek.

Magyarországi egyedárúsító: Fobaházi Ferő

BERECZKY ZOLTÁN

egyenruha és úri szabósága,

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 29

megállapítása a csendőrségnél a kerületi parancsnok hatáskörébe tartozik. Minthogy az egyes kerületek az alapszabályok keretein belül egymástól függetlenül döntöttek az igényjogosultság kérdésében, az emlékérem odaítélésénél az azonos előfeltételekkel rendelkezők között országos viszonylatban előfordulhattak bizonyos eltérések. Erről írt nekünk „Arad” jeligés bajtársunk is.

Vitatkozók, D. 1. Szolgálati utazásoknál mindig a leg-rövidebb utat s azon a legolcsóbb és leggyorsabb közlekedési eszközt kell igénybevenni. A kérdésben említett esetben tehát a szemleállomásra az őrskörlet egyik külközségébe kivizsgálásra kiszálló szárnyparancsnok nemcsak jogosan utazik a kincstár terhére a rendszeresen közlekedő társasgépkocsin, hanem azt igénybe is kell vennie, mert az a közölt távolságra olcsóbb és gyorsabb, mint az előfogat. 2. Az teljesen mellékes, hogy a megtett út 7 vagy 8 km s hogy a község a szemleállomáson levő őrs körletéhez, vagy más őrskörlethez tartozik.

Győzőnk. Hasonló kérdésre válaszoltunk lapunk 1942. évi március 1-i számának 167. oldalán „H. D. Magyar-komját” jeligés üzenetünkben. Mást Önnek sem mondhatunk.

T. M., Tibolddaróc. Fia ingyenes vagy kedvezményes internátusi taníttatása ügyében forduljon a kassai kir. tanterületi főigazgatóhoz. Ott van olyan állami internátus, ahová a gyermekét felvehetik, ha a feltételeknek megfelel. Első és legfontosabb követelmény a jó tanulmányi eredmény.

Kisar. Ha az általános feltételeknek megfelel, beadhatja a nősülési kérelmét, akár elvégezte a járőrtársiskolát, akár nem. Az a lényeg, hogy véglegesített csendőr. Hogy azután célszerű-e már akkor a nősülésre gondolni, amikor még a pályája elején tart, az más kérdés. Egyébként abból, hogy a járőrtársiskolát még nem végezte el, semmiféle hátrány nem érheti, nem önhibájából maradt ki az iskolai vezénylésekből. Láthatja ezt abból is, hogy a vezetés gondoskodott önköről, mert iskola nélkül is véglegesítették. Ebben az évben az iskolába minden bizonyosan bejut.

Koszaros Dr. A közeli napokban teszik közzé a csendőr csapatlistai létszám újonnan tervbevett kiegészítésére vonatkozó pályázati felhívást. Kísérje figyelemmel a napilapokban, vagy a hivatalos közlönyökben. A feltételek egyike a jogvégzettség, érettségivel senki sem számíthat felvételtre.

Ösök. Olvassa el folyó évi március hó 1-i számunk 158. oldalán „Szekszárd” jeligés üzenetünket.

H. S. „Ösök” jeligés üzenetünk Önnek is szól.

Liliom. Nem látunk semmit a dologban. A csendőrök helyesen cselekedtek.

Lemezgyár. Bármiféle árunak olyan feltétel mellett való árusítása, hogy a vásárló más, olyan cikket is vásároljon, amelyre nincsen szüksége: árdragítás. Nem változtat az eladó büntetőjogi felelősségén az a körülmény, hogy az árut ő is ilyen kényszerrel vette. Az árdragításnak ezt a módját árukapcsolásnak szokták nevezni.

K. ny. L. Szép, hogy testületünk multjának ezeket a kedves és egyben tanulságos emlékeit gondjaiba vette és megőrizte. A m. kir. csendőrség emlékbizottsága és levéltára hasznukat veszi. Címe: Budapest, II., Fő-u. 71. szám, cda kellene postán megküldenie az emléktárgyakat. Szombathelyen a csendőrség büntügyi múzeuma van, ahol a bűnügyekkel kapcsolatos tárgyakat gyűjtik.

33.333. Az érvényben lévő törvények és rendeletek értelmében ezidőszert: igen.

Kárpátalja. Előreláthatólag ebben az évben sor kerül rá.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

W. Z., Marosvásárhely. Igen jó képek. Kettőt közlünk.

S. J. Ungvár. Kitűnő gépe és jó szeme van. Ilyenek a képei is. Nehányat közlünk.

H. P. Budapest. Levelét bizonyos okokból nem közölhetjük, de nekünk örömet szerzett vele.

Erked. A közlendők közé helyeztük. Türelmet kérünk.

Z. J. Szécsény. Igen tanulságos eset. Átdolgozzuk és közölni fogjuk.

Győzelem. Ügyesen megírta. Különösebb tanulság nincs ugyan benne, de félretesszük, esetleg felhasználhatjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

Négy filléres
bélyeg

Budapest
II., Fő-utca 71

NYOMTATVÁNY

A Csendőrségi Lapok
szerkesztőségének

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktárai

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

ERFURTI

főzelékmagvak

márkás káposztamagvak
és virágmagvak eladása

ZIEGLER BUDAPEST
magkereskedésben Fővám-tér 3. és Rókfői út 4.

Képesített kelme- és fonálfestő vegytisztító üzem

Szavatolt száraz vegytisztítás. Különleges függönytisztító. Gyásztestések és sürgős munkák soronkívül. Telefonhívásra házhoz megy és házhoz szállít.

NÉMETH IMRE, UJPEST, ANONYMUS-U. 39. Tel.: 494-419.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Matvan-u. 2.

Egyenruházati, felszerelési cikkeket eszentül

KAZAI JÓZSEF cégnél vásároljunk

A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság

MISKOLC, Szemere-u. 4.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

v á s á r o l u n k .

Kelt

Megrendeljük a

"Csendőr Lexikon"-t

N é v

Rendfokozat

Pontos cím

Példányszám

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUOCCZ VILMOS órás- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű javítások

Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat, Katonai felszerelések **TURÁNI ISTVÁN** cégnél.

Szövetek **KASSA, Fő-utca 118.**

A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órás és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű drójavítások. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkeket

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.

A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
Megbízható, pontos kiszolgálás.

KERÉKPÁRT, alkatrészeket,
rádiót, **VARRÓGÉPET**

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

vásároljunk

KISS BÉLÁNÉ

műszaki kereskedésben,

NAGYVÁRAD,

Kossuth L.-u. 3.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

A m. kir.
Csendőrség
szállítója.

CÉGNEL VÁSÁROLUNK.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

Mi **BÜTORT** a leggyorsabbtól a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS bútórészletmester

Székesfehérvár, Belsőépület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélytányos árak! Kiváló munka!

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgálathoz
pontos **ÓRÁT**! Arany,
ezüst ékszer Mi

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Optika, fotoalkatok.

Gede Lajos

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
VÁSÁROLUNK